

Ed. 148. Frumvarp til laga [143. mál]

um lagagildi viðaukasamnings milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd. um álbræðslu við Straumsvík.

(Lagt fyrir Alþingi á 107. löggjafarþingi, 1984.)

1. gr.

Með lögum þessum staðfestist samningur milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Limited, dags. 5. nóvember 1984, um viðauka við aðalsamning milli sömu aðila, dags. 28. marz 1966 (áður breyttan með viðaukum dags. 28. október 1969 og 10. desember 1975) um byggingu og rekstur álbræðslu við Straumsvík, í lögsagnarumdæmi Hafnarfjarðar. Samningurinn er prentaður sem fylgiskjal með lögum þessum, á íslenzku og ensku.

2. gr.

Ákvæði viðaukasamnings þess, sem um ræðir í 1. gr., skulu hafa lagagildi hér á landi.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

ÞRIÐJI VIÐAUKI
VIÐ AÐALSAMNING MILLI RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS
OG SWISS ALUMINIUM LIMITED

SAMNINGUR gerður hinn 5. dag nóvembermánaðar 1984

MILLI

RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS (hér á eftir nefnd „ríkisstjórnin“)

annars vegar

OG

SWISS ALUMINIUM LIMITED (hér á eftir nefnt „Alusuisse“), sem er hlutafélag stofnað að svissneskum lögum

hins vegar.

Ríkisstjórnin og Alusuisse eru aðilar að samningi dagsettum 28. mars 1966, er staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 76, 13. maí 1966 og tók gildi 20. september 1966, með áorðnum breytingum samkvæmt (i) fyrsta viðauka dagsettum 28. október 1969, er staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 19, 6. apríl 1970 og tók gildi 16. apríl 1970, og (ii) öðrum viðauka dagsettum 10. desember 1975, er staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 42, 25. maí 1976 og tók gildi 12. júní 1976 (hér á eftir svo breyttur nefndur „aðalsamningurinn“). Samningur þessi fjallar, meðal annars, um byggingu og rekstur álbræðslu með tilheyrandi búnaði við Straumsvík í Hafnarfjarðarkaupstað, sem er í eigu Íslenska Álfélagsins hf. („ISALs“), dótturfélags Alusuisse;

Við aðalsamninginn eru tengd tiltekin fylgiskjöl, þar á meðal rafmagnssamningur milli Landsvirkjunar og ISALs og aðstoðarsamningur — rekstur milli Alusuisse og ISALs;

Ríkisstjórnin og Alusuisse óska nú að breyta tilteknum ákvæðum aðalsamningsins varðandi framleiðslugjald það er ISAL greiðir, og er það þáttur af sáttargerðarsamningi milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse, sem dagsettur er 5. nóvember 1984;

Í kjölfar samningaviðræðna, sem fram hafa farið samkvæmt tilteknum ákvæðum í bráðabirgðasamningi dagsettum 23. september 1983 milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse, óska ríkisstjórnin og Alusuisse nú enn fremur að breyta tilteknum öðrum ákvæðum aðalsamningsins;

Aðilarnir staðfesta að hvorki tilvist né efni þeirra breytinga á aðalsamningnum, sem gerðar eru með samningi þessum, feli í sér viðurkenningu af hálfu neins aðila um að hann hafi brotið í bága við neitt ákvæði aðalsamningsins eða haldið fram neinni rangri túlkun á neinu þeirra ákvæða aðalsamningsins, sem breyting tekur til;

MEÐ SKÍRSKOTUN TIL ÞESSA ER HÉR MEÐ GERÐUR EFTIRFARANDI SAMNINGUR:

1. gr.

Heiti samnings þessa og skýringar á orðum, sem notuð eru í honum

- 1.01.** Samningur þennan ber að nefna þriðja viðauka við aðalsamninginn.
- 1.02.** Eftirtalin orð, sem notuð eru í samningi þessum, skulu þar hafa sömu merkingu og

þeim er gefin í eftirtöldum málsgreinum 1. gr. aðalsamningsins, nema annars gerist þörf vegna samhengis:

„Ríkisstjórnin“	málsg. 1.01	(a)
„Alusuisse“	málsg. 1.01	(b)
„Landsvirkjun“	málsg. 1.01	(c)
„Kaupstaðurinn“	málsg. 1.01	(d)
„ISAL“	málsg. 1.01	(e)
„Dótturfélag Alusuisse“	málsg. 1.01	(f)
„Fylgiskjöl“	málsg. 1.02	
„Fylgisamningar“	málsg. 1.02	
„Rafmagnssamningur“	málsg. 1.02	(a)
„Aðstoðarsamningur — rekstur“	málsg. 1.02	(c) (ii)
„Bræðsla“	málsg. 1.03	(b)

1.03. „Fylgiviðaukar“ merkja skjöl þau, sem hér eru viðfest sem (i) fylgiskjal A, þ. e. þriðji viðauki við rafmagnssamninginn milli Landsvirkjunar og ISALs; (ii) fylgiskjal B, þ. e. þriðji viðauki við aðstoðarsamning — rekstur milli Alusuisse og ISALs; og (iii) fylgiskjal C, þ. e. breytingar á stofnsamningi og samþykktum Íslenska Álfélagsins hf. (Icelandic Aluminium Company Limited).

1.04. „Staðfestingarlögin“ merkja lög þau frá Alþingi, er veita samningi þessum lagagildi á Íslandi samkvæmt ákvæðum málsgreinar 6.02 í samningi þessum.

1.05. „Gildistökdagur“ merkir dag þann, sem ákveðinn er samkvæmt málsgrein 6.02 í samningi þessum.

2. gr.

Breyting á ákvæðum aðalsamningsins varðandi skatta og gjaldskyldu

2.01. Málsgrein 27.03 í aðalsamningnum breytist þannig, að sett er semikomma í stað punkts á eftir orðunum „sem við á“ í staflið (a) og síðan bætt þar við eftirfarandi:

„stofnkostnaður vegna mengunarvarnabúnaðar og búnaðar, sem settur er upp í tengslum við mengunarvarnabúnað, og skyldur kostnaður við fyrsta áfanga bræðslunnar, fyrstu stækkun bræðslunnar, aðra stækkun bræðslunnar og þriðju stækkun bræðslunnar, afskrifaður með jöfnum ársafskriftum á 8 ára tímabili frá þeim tíma að hann er tekinn í notkun, allt eins og nánar er tilgreint í málsgrein 2.02 í þriðja viðauka við aðalsamninginn og fylgiblaði A með honum; og heimilt er að byrja afskriftir á gengistapi, er ISAL verður fyrir, á sama ári og tapið verður til.“

2.02 Eftirstöðvar afskriftastofna 1. janúar 1984 vegna mengunarvarnabúnaðar og búnaðar, sem settur er upp í tengslum við hann, og skylds kostnaðar (sem innifelur án takmörkunar þá liði, sem greindir eru í töflu 1 á fylgiblaði A með þessum samningi) að því er varðar fyrsta áfanga bræðslunnar, fyrstu stækkun bræðslunnar, aðra stækkun bræðslunnar og þriðju stækkun bræðslunnar, eru eins og greint er um ýmsa flokka þessa búnaðar og kostnaðar, í töflu 2 á fylgiblaði A með samningi þessum. Þessa stofna í hverjum flokki skal afskrifa frá 1. janúar 1984 á þeim afskriftatíma, sem eftir er fyrir hvern flokk samkvæmt umræddri töflu 2, en þó háð endurmati vegna gengistapa, en slíkt endurmat skal gera í samræmi við aðalsamninginn.

2.03. Málsgrein 27.03 í aðalsamningnum breytist einnig á þá lund, að bætt er við staflið (d) nýjum málslið, svohljóðandi:

„ISAL á hvenær sem er rétt til að inna framlag í varasjóðinn á hverju tilteknu ári, og að hækka eða lækka hvert það framlag til að halda samræmi við þá takmörkun um 20%, sem sett er hér að ofan, þar til nettóhagnaður ISALs fyrir það ár hefur verið endanlega

staðfestur með samkomulagi milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse eða endanlega ákvarðaður með öðrum hætti samkvæmt samningi þessum.“

2.04. Málsgreinum 29.05, 29.06 og 29.07 í aðalsamningnum er hér með breytt þannig að þær verði svohljóðandi í heild sinni:

„29.05. Til þess að staðreyna, hvort framleiðslugjald það, sem ISAL hafi greitt og beri að greiða fyrir eitthvert almanaksár, verði umfram 55% af nettóhagnaði ISALs fyrir það ár, vegna þess að leiðréttur taxti hafi verið í gildi, eða minna en 35% af slíkum nettóhagnaði, skal Alusuisse leggja fyrir ríkisstjórnina eigi síðar en 1. júní næsta árs á eftir skýrslu um endurreikning á framleiðslugjaldi fyrir viðkomandi ár („endurreikningsskýrslu“). Í sambandi við þann endurreikning skal Alusuisse hafa byrðina af að sanna nettóhagnað ISALs fyrir það ár með endurskoðuðum reikningum, er leggja ber fram við ríkisstjórnina ásamt endurreikningsskýrslunni. Þessir endurskoðuðu reikningar skulu vera byggðir á ársreikningum ISALs fyrir viðkomandi ár, og séu þeir samdir af óháðum löggiltum endurskoðendum, sem Alusuisse velur.

29.06. Ríkisstjórnin skal á eigin kostnað skipa alþjóðafyrirtæki óháðra löggiltra endurskoðenda til að yfirfara og sannprófa slíka reikninga og ársreikninga ISALs fyrir hvert ár, og heimilast endurskoðendum þessum að framkvæma þá athugun á bókum og skjölum ISALs, sem þeir kunna að telja nauðsynlega, í samræmi við alþjóðlegar venjur og íslensk lög.

29.07. Endurreikningsskýrslu fyrir hvert ár ber ISAL að afhenda ásamt greiðslu að fullu á þeirri fjárhæð framleiðslugjalds, sem gjaldskyld er, eftir því sem endurreikningsskýrslan sýnir, umfram þær fjárhæðir, er greiddar hafa verið þegar á skattárinu samkvæmt málsgr. 29.02 og sýndar eru í c-lið viðkomandi framleiðslugjaldsskýrslu. Endurskoðun endurreikningsskýrslunnar, sem ríkisstjórnin lætur fram fara, skal lokið og niðurstöður hennar tilkynntar ISAL eigi síðar en hinn 1. september á endurreikningsárinu. Hafi endurskoðuninni ekki verið þannig lokið og niðurstöður hennar þannig tilkynntar ISAL er ekki unnt að vefengja framleiðslugjaldsskyldu ISALs fyrir umrætt ár eftir 1. september á endurreikningsárinu.

2.05. Málsgrein 30.03 í aðalsamningi breytist hér með á þann veg, að niður falla orðin „samkvæmt málsgrein 29.06“ í staflið (a) og í stað þeirra skal skotið inn orðunum „og yfirförnum samkvæmt ákvæðum málsgreina 29.05 og 29.06“.

2.06. Málsgrein 30.10 í aðalsamningi er hér með breytt með því að fella niður orðin „samkvæmt málsgrein 29.06“ og skjóta inn í þeirra stað orðunum „og yfirfarin samkvæmt ákvæðum málsgreina 29.05 og 29.06“.

2.07. Málsgrein 29.09 í aðalsamningnum er hér með breytt þannig að hún hljóði svo í heild sinni:

„29.09. Á gildistökuþingi sáttargerðarsamnings dags. 5. nóvember 1984 á milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse skal ríkisstjórnin færa ISAL til eignar fjárhæðina 4.081.071,85 Bandaríkjadollara (að viðbættum 1.646,93 Bandaríkjadollurum fyrir hvern dag frá 5. nóvember 1984 til gildistökuþings umrædds sáttargerðarsamnings eða frá 1. janúar 1985, eftir því hvor kemur fyrr, og 1.792,91 Bandaríkjadollara fyrir hvern dag frá 1. janúar 1985, þar til að gildistökuþinginum kemur), er svarar til skattinneignar ISALs samkvæmt málsgrein 29.09 í aðalsamningnum, eins og hún átti við fyrir gerð þriðja viðauka við aðalsamninginn, að fráreginni þeirri fjárhæð, sem Alusuisse hefur samþykkt, í greindum sáttargerðarsamningi, að skattinneignin skuli lækkuð um. Skattinneign þessi flyst frá gildistökuþingi greinds sáttargerðarsamnings með ársvöxtum,

er séu jafnháir forvöxtum Seðlabanka Bandaríkja Norður-Ameríku, eins og þeir eru birtir á hverjum tíma, og ber að nota hana til greiðslu með skuldajöfnuði á framleiðslugjaldsskuldbindingum ISALs vegna almanaksára eftir 31. desember 1983, að því leyti sem þær skuldbindingar eru umfram heildarfjárhæð framleiðslugjalds fyrir viðkomandi ár þegar gjaldið er reiknað á grunntaxta. Skuldajöfnuðinn skal framkvæma hinn 1. febrúar ársins á eftir, þannig að vextir á fjárhæð sérhvers slíks skuldajafnaðar hætti að falla á 1. febrúar á því eftirfarandi ári. Ef einhverjar eftirstöðvar verða af þessari skattinneign þegar samningur þessi rennur út eða honum er slitið, skulu þær endurgreiddar ISAL í reiðufé.“

2.08. Málsgrein 33.01 í aðalsamningnum breytist þannig, að sett er komma í stað punkts á eftir síðari málslið hennar og síðan bætt við hana eftirfarandi: „og engin viðurlög skulu á lögð vegna framleiðslugjalds ISALs í sambandi við endurskoðun þá, sem um ræðir í málsgreinum 29.06 og 29.07 í samningi þessum.“

3. gr.

Breyting á almennum ákvæðum aðalsamningsins

3.01 Málsgrein 49.01 í aðalsamningnum breytist þannig, að þriðji málsliður er felldur niður og í stað hans skotið inn nýjum málslið svohljóðandi: „Eigi síðar en þremur árum áður en þrjátíu og fimm ár eru liðin frá AR I (á „valdegi“) getur hvort heldur ríkisstjórnin eða Alusuisse lýst yfir (með skriflegri tilkynningu til hins aðilans) þeirri ætlan sinni að kjósa að framlengja gildistíma samnings þessa, og þá einnig gildistíma fylgisamninganna, um önnur tíu ár til viðbótar, og hafi slík yfirlýsing verið gefin, getur hvor aðili sem er kosið að framlengja gildistímamann eigi síðar en sex mánuðum áður en þessi þrjátíu og fimm ár eru liðin.“

4. gr.

Breyting á ákvæðum aðalsamnings varðandi hluti og hluthafa í ISAL

4.01. Málsgrein 1.01(g) í aðalsamningnum breytist þannig að hún verði svohljóðandi í heild sinni:

„(g) „Samþykktur hluthafi“ merkir sérhvert félag (annað en Alusuisse eða dótturfélög Alusuisse), sem ekki er íslenskt og sem á fimmtíu af hundraði (50%) eða minna af hlutafé í ISAL;“

4.02. Hvarvetna þar sem þau koma fyrir í aðalsamningnum skulu orðin „minnihluta hluthafi“ eða „minnihluta hluthafar“ falla brott, en orðin „samþykktur hluthafi“ eða „samþykktir hluthafar“, í sömu röð, koma í þeirra stað.

4.03. Í niðurlagi málsgreinar 22.01 í aðalsamningnum falla brott orðin „minna en fimmtíu og einn hundraðshluta (51%) þeirra útistandandi hlutabréfa sem almennur atkvæðisréttur í ISAL fylgir“, og kemur eftirfarandi í þeirra stað: „minna en fimmtíu hundraðshluta (50%) af útistandandi hlutabréfum í ISAL, er almennur atkvæðisréttur fylgir (að meðtöldum í þeim fimmtíu hundraðshlutum sérhverjum hlutabréfum, er aðrir lögaðilar kunna að eignast í samræmi við málsgrein 22.04).“

4.04. Málsgrein 22.03 í aðalsamningnum breytist á þessa leið og verður svohljóðandi í heild sinni:

„**22.03.** Ef hlutabréf í ISAL eru gefin út eða framseld (með sölu eða á annan hátt) handa einhverjum samþykktum hluthafa með samþykki ríkisstjórnarinnar, skal hinn samþykkti hluthafi þar með og svo lengi sem hann á slík hlutabréf öðlast og vera aðnjótandi réttinda hluthafa í ISAL og þeirra hagsbóta, sem því fylgja, en þó með þeim skilmálum og skilyrðum, sem segir í þessari málsgrein 22.03. Án þess að takmarka á

nokkurn hátt rétt ríkisstjórnarinnar til þess að setja önnur skilyrði fyrir veitingu samþykkis síns til slíkrar útgáfu eða framsals á hlutabréfum í ISAL, skal það jafnan vera skilyrði fyrir slíkri útgáfu eða framsali, að hinn væntanlegi samþykkti hluthafi undirriti og afhendi ríkisstjórninni skriflegt skjal í því formi, er ríkisstjórnin telur fullnægjandi, þar sem hinn samþykkti hluthafi skal meðal annars fallast á öll ákvæði og skilmála samnings þessa og fylgiskjalanna og skal samþykkja að vera bundinn af öllum slíkum ákvæðum og skilmálum að því leyti sem þau eiga við um samþykktu hluthafa, þar á meðal af ákvæðum 45., 46. og 47. greinar samnings þessa, án þess að tæmandi sé talið. Hafi ríkisstjórnin og Alusuisse ekki samþykkt annað, skal útgáfa eða framsal hluta til samþykktu hluthafa ekki hafa neinskonar áhrif á neinar skuldbindingar Alusuisse gagnvart Landsvirkjun, kaupstaðnum eða ríkisstjórninni samkvæmt samningi þessum eða fylgiskjölunum, né á skuldbindingar þessara aðila gagnvart Alusuisse eða ISAL.“

4.05. Við 22. grein aðalsamningsins bætist ný málsgrein 22.04, svohljóðandi:

„**22.04.** Þrátt fyrir ákvæði málsgreinar 22.01 skal Alusuisse eiga rétt til að framselja (með sölu eða á annan hátt) hlutabréf, sem Alusuisse á í ISAL, í heild eða að hluta til eins eða fleiri lögaðila, nú eða síðar, sem eru á þeim tíma í einkaeign Alusuisse, beint eða í gegnum aðra slíka aðila í einkaeign, eða að láta gefa út hlutabréf í ISAL til slíkra aðila, og að láta framselja þau hlutabréf, sem þannig eru gefin út eða framseld, á meðal slíkra aðila og frá slíkum aðilum til Alusuisse. Slík útgáfa eða framsöl til þessara aðila eða framsöl þeirra á meðal skulu aðeins halda gildi sínu jafnlengi og þessi tengsl við Alusuisse vara, nema ríkisstjórnin samþykki annað. Útgáfa eða framsal á hlutabréfum til umræddra aðila skal ekki hafa neinskonar áhrif á neinar skuldbindingar Alusuisse gagnvart Landsvirkjun, kaupstaðnum eða ríkisstjórninni samkvæmt samningi þessum eða fylgiskjölunum, né á skuldbindingar þessara aðila gagnvart Alusuisse eða ISAL. Ef hlutabréf í ISAL eru gefin út og framseld til einhvers slíks aðila skal hann þar með og jafnlengi og hann á þau hlutabréf öðlast og vera aðnjótandi réttinda hluthafa í ISAL og þeirra hagsbóta, sem því fylgja, en þó með þeim skilmálum og skilyrðum, sem segir í þessari málsgrein 22.04. Sérhver aðili, sem þannig hefur fengið hlutabréf í ISAL útgefin eða framseld, skal verða skuldbundinn af samningi þessum og fylgiskjölunum á grundvelli útgáfunnar eða framsalsins og skal staðfesta þetta berum orðum með því að undirrita og afhenda ríkisstjórninni skriflegt skjal í því formi, sem ríkisstjórnin telur fullnægjandi, þar sem aðilinn fellst á öll ákvæði og skilmála samnings þessa og fylgiskjalanna og samþykkir að vera bundinn af öllum þessum ákvæðum og skilmálum að því leyti sem þau eiga við um slíka aðila, þar á meðal af ákvæðum 45., 46. og 47. greinar samnings þessa, án þess að tæmandi sé talið. Alusuisse skal skilyrðislaust ábyrgjast ríkisstjórninni, Landsvirkjun og kaupstaðnum réttar og skilvísar efndir af hálfu slíks aðila á öllum skuldbindingum hans samkvæmt ákvæðum þessum og skilmálum. Þar sem rætt er um Alusuisse í samningi þessum sem eiganda að hlutabréfum í ISAL, þar á meðal í málsgreinum 20.01, 22.01 og 22.02, án þess að tæmandi sé talið, skal svo á litið að átt sé einnig við sérhvern slíkan aðila, sem er eigandi að þeim hlutabréfum.“

4.06. ISAL skal samþykkja breytingarnar á stofnsamningi og samþykktum þess, sem greinir í fylgiskjali C með samningi þessum, eigi síðar en á næsta aðalfundi ISALs eftir gildistökudag þessa samnings.

5. gr.

Tengsl við breytingar á fylgiviðaukunum

5.01. Samtímis því, að samningur þessi er undirritaður, skulu aðilar að fylgiviðaukunum undirrita þá í því formi sem fylgiviðauki A og fylgiviðauki B eru. Ríkisstjórnin og Alusuisse

staðfesta samþykki sitt við fylgiviðauka A með áritun sinni á hann, og ríkisstjórnin staðfestir samþykki sitt við fylgiviðauka B með áritun á hann.

5.02. Fylgiviðauki A verður beinn hluti af fylgiskjali A með aðalsamningnum, fylgiviðauki B verður beinn hluti af fylgiskjali C2 með aðalsamningnum og fylgiviðauki C verður beinn hluti af fylgiskjali E með aðalsamningnum. Allar tilvísanir til fylgiskjalanna eða fylgisamninganna, eða hvers þeirra sem er, sem gerðar eru í aðalsamningnum (eins og honum hefur hér með verið breytt), eða verða gerðar síðar, skulu taldar vera gerðar til fylgiskjalanna eða fylgisamninganna eins og þeim hefur verið breytt með fylgiviðaukunum og fyrri fylgiviðaukum, nema samhengi krefjist annars.

6. gr.

Gildi samnings þessa og gildistökdagur

6.01. Samningur þessi er gerður sem viðbótarsamningur við aðalsamninginn samkvæmt ákvæðum 51. gr. hans og skal talinn beinn hluti af aðalsamningnum, svo sem væri hann felldur inn í meginmál hans. Ákvæði aðalsamningsins taka ekki öðrum breytingum en þeim, sem gerðar eru í samningi þessum, eða með honum, og halda að öðru leyti fullu gildi. Allar tilvísanir til aðalsamningsins, sem gerðar eru í fylgiskjölunum eða fylgisamningunum, eða hvers þeirra sem er, eða verða gerðar síðar, skulu taldar vera gerðar til aðalsamningsins eins og honum hefur verið breytt með samningi þessum, nema samhengi krefjist annars.

6.02. Þegar samningur þessi hefur verið undirritaður af aðilum og tilkynning verið gefin út svo sem mælt er í 51. gr. aðalsamningsins, skal samningur þessi, ásamt lagafrumvarpi þar að lútandi, lagður fyrir Alþingi til staðfestingar og samþykktar. Að lokinni staðfestingu og að fullnægðum öðrum löggjafaratriðum skal samningur þessi öðlast gildi („gildistökdagur“) og hafa lagagildi á Íslandi svo sem kveðið verður á um í staðfestingarlögunum.

6.03. Útreikningur og endurskoðun vegna framleiðslugjaldsskyldu ISALs frá og með 1. janúar 1984 skal fara eftir aðalsamningnum eins og honum er breytt með samningi þessum.

ÞESSU TIL STAÐFESTU er samningur þessi undirritaður af hálfu ríkisstjórnarinnar og Alusuisse miðað við þann dag, er í upphafi greinir.

Fyrir RÍKISSTJÓRN ÍSLANDS

Sverrir Hermannsson
iðnaðarráðherra

Fyrir SWISS ALUMINIUM LIMITED

Dr. Bruno F. Sorato
aðalforstjóri

Dr. Dietrich N. Ernst
forstjóri

FYLGIBLAÐ A VIÐ ÞRIÐJA VIÐAUKA VIÐ AÐALSAMNINGINN

Tafla 1

- (1) Þurrhreinistöðvar I og II, sem samanstanda af pokahúsum, efnahverfum, reykháfum, loftþjöppustöðvum nr. 2 og 3, spennistöðvum nr. 54 og 55, veikstraumskerfi, tengingum, undirstöðum og daggeymum nr. 1 til og með 4.
- (2) Reykrör um 7 km á lengd, 0,4 til 3,0 metrar að þvermáli.
- (3) Forskautahluti keranna að meðtöldum tölvustýrðum punkþjónustueiningum með skurnbrjótum, súralsgeymum, súralskömmturum, lyftibúnaði, þverbitum, mótoringum og hjálparskautbrúm.
- (4) Raflausnarendurvinnslustöð með raflausnarmölunarstöð og raflausnargeymslusíló; að auki eru 3 raflausnarflutningatæki, ALF₃-síló, kríólít síló, pokaopnunarbúnaður, tilheyrandi undirstöður og fastabúnaður.
- (5) Tölvustýrikerfi, sem samanstendur af 12 MPX-stöðvum (ásamt búnaði), tölvubygging (ásamt 2 stýritölvum og öðrum búnaði), og rafmagnsbúnaði.
- (6) Þéttflæðisúralsflutningakerfi í kerskála 1, 2 brúarkranar með 4 súralsstönkum í kerskála 2, ásamt tilheyrandi undirstöðum.
- (7) Járnsteypibúnaður fyrir skautgaffla, ásamt 1 ísteypustöð, 2 járnbræðsluofnum, 1 brúarkrana, spennistöð nr. 67, 2 afdráttarpressum og aukabúnaði.
- (8) Skauthúðunarstöð.
- (9) Loftþjöppumistöð nr. 4 með 4 MAHLE loftþjöppum og loftþurrkurum, spennistöð nr. 56, tengingum og tilheyrandi undirstöðum.
- (10) 20 kV orkudreifikerfi/kaplar.
- (11) Nauðsynlegur búnaður á svæðinu.
- (12) Flutningskostnaður fyrir ofangreindan búnað.
- (13) Byggingarkostnaður og uppsetningarkostnaður fyrir ofangreindan búnað.

Tafla 2

Flokkar	Afskriftatími		Eftirstöðvar afskriftastofna hinn 1. janúar 1984	Eftirstöðvar afskriftatíma frá 1. janúar 1984
	Byrjun	Endir		
Stig 1 til og með 4	1. júlí 1979	30. júní 1987	132,365,124	3 ár 6 mánuðir
AR IV	1. janúar 1980	31. desember 1987	77,662,532	4 ár
Stig 5	1. janúar 1982	31. desember 1989	72,134 626	6 ár
Stig 6	1. janúar 1982	31. desember 1989	234,431,079	6 ár
Stig 7	1. apríl 1982	31. marz 1990	335,759,841	6 ár 3 mánuðir

**THIRD AMENDMENT
TO THE MASTER AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF ICELAND
AND SWISS ALUMINIUM LIMITED**

AGREEMENT made as of the 5th day of November, 1984

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF ICELAND (hereinafter referred to as the „Government“),
of the First Part,

AND

SWISS ALUMINIUM LIMITED (hereinafter referred to as Alusuisse“), a company
organized under the laws of Switzerland,
of the Second Part.

WHEREAS the Government and Alusuisse are parties to an agreement dated March 28, 1966, ratified by Act of the Althing No. 76, May 13, 1966, and effective as of September 20, 1966, amended (i) by a First Amendment dated October 28, 1969, ratified by Act of the Althing No. 19, April 6, 1970, and effective as of April 16, 1970, and (ii) by a Second Amendment dated December 10, 1975, ratified by Act of the Althing No. 42, May 25, 1976, and effective as of June 12, 1976 (hereinafter as so amended referred to as the “Master Agreement”), relating, among other things, to the construction and operation of an aluminium reduction plant and appurtenant facilities at Straumsvik in the Township of Hafnarfjörður, owned by Icelandic Aluminium Company Ltd. (“ISAL”), a subsidiary of Alusuisse:

WHEREAS certain Scheduled Documents are annexed to the Master Agreement, including a certain Power Contract between Landsvirkjun and ISAL and a certain Assistance Agreement-Operation between Alusuisse and ISAL;

WHEREAS the Government and Alusuisse now wish to amend certain provisions in the Master Agreement relating to the Consolidated Tax payable by ISAL, as part of the Settlement Agreement dated as of November 5, 1984 between the Government and Alusuisse;

WHEREAS the Government and Alusuisse, as a result of negotiations conducted pursuant to certain provisions of the Interim Agreement dated as of September 23, 1983 between the Government and Alusuisse, now wish to amend certain other provisions of the Master Agreement;

WHEREAS the Parties acknowledge that neither the existence nor the contents of the amendments to the Master Agreement set forth herein constitute admissions by either party that any provision in the Master Agreement has been breached by such party or that any interpretation of any affected provision of the Master Agreement heretofore advanced by such party is incorrect;

NOW IT IS HEREBY DECLARED AND AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Title of this Agreement and Definitions Used Herein

Section 1.01. This Agreement shall be known as the Third Amendment to the Master Agreement.

Section 1.02. Unless the context otherwise requires, the following terms as used in this Agreement shall have the meanings assigned to them in the Sections specified in Article 1 of the Master Agreement:

“Government”	Section 1.01(a)
“Alusuisse”	Section 1.01(b)
“Landsvirkjun”	Section 1.01(c)
“Township”	Section 1.01(d)
“ISAL”	Section 1.01(e)
“Alusuisse Affiliate”	Section 1.01(f)
“Scheduled Documents”	Section 1.02
“Scheduled Contracts”	Section 1.02
“Power Contract”	Section 1.02(a)
“Assistance Agreement-Operation”	Section 1.02(c)(ii)
“Smelter”	Section 1.03(b)

Section 1.03. The “Scheduled Amendments” shall mean the documents annexed hereto as (i) Schedule A, namely the Third Amendment to the Power Contract between Landsvirkjun and ISAL; (ii) Schedule B, namely the Third Amendment to the Assistance Agreement-Operation between Alusuisse and ISAL; and (iii) Schedule C, namely the Amendment to the Memorandum of Association and Statutes of Islenzka Alfelagid H/F (Icelandic Aluminium Company Limited).

Section 1.04. The “Ratifying Act” shall mean the Act of the Althing that gives this Agreement the force of law in Iceland as provided in Section 6.02 of this Agreement.

Section 1.05 “Effective Date” of this Agreement shall have the meaning assigned to that term in Section 6.02 of this Agreement.

Article 2

Amendment of Provisions in the Master Agreement Relating to Taxes and Fiscal Relationship

Section 2.01. Section 27.03 of the Master Agreement is hereby amended by deleting the period following the word “respectively” in subsection (a) thereof, inserting in its place a semicolon, and inserting thereafter the following:

“depreciation of the cost of pollution abatement equipment and equipment installed in conjunction with pollution abatement equipment and related costs with respect to the First Stage of the Smelter, Smelter-First Enlargement, Smelter-Second Enlargement, and Smelter-Third Enlargement, on a straight-line basis over a period of eight years from the dates of commissioning of such equipment, all as more fully set forth in Section 2.02 of the Third Amendment to the Master Agreement and Exhibit A thereto, and depreciation of foreign exchange losses incurred by ISAL may be commenced in the year in which such losses are incurred.”

Section 2.02. The depreciable value as of January 1, 1984 of pollution abatement equipment and equipment installed in conjunction therewith and related costs (including without limitation the items listed in Table 1 of Exhibit A to this Agreement) with respect to the First Stage of the Smelter, Smelter-First Enlargement, Smelter-Second Enlargement,

and Smelter-Third Enlargement is as set forth, for various categories of such equipment and costs, in Table 2 of Exhibit A to this Agreement. Such value for each such category shall be depreciated from January 1, 1984 over the remaining depreciation period for each such category set forth in said Table 2, subject to revaluation due to foreign exchange losses, such revaluation to be made in accordance with the Master Agreement.

Section 2.03. Section 27.03 of the Master Agreement is hereby further amended by inserting at the end of subsection (d) thereof a new sentence reading as follows:

“ISAL has the right to make an allocation into such reserve fund in any given year, and to increase or decrease any such allocation in order to accord with the 20% limitation set forth above, at any time until the Net Profits of ISAL for such year are finally agreed upon between Alusuisse and the Government or otherwise finally established pursuant to this Agreement.”

Section 2.04. Sections 29.05, 29.06, and 29.07 of the Master Agreement are hereby amended to read as follows in their entirety:

Section 29.05. In order to ascertain whether the Consolidated Tax paid and payable by ISAL in respect of any calendar year will be in excess of 55% of the Net Profits of ISAL for that year, by reason of the application of an Adjusted Rate, or less than 35% of such Net Profits, Alusuisse shall submit to the Government on or before June 1 of the following year a statement of recalculation of Consolidated Tax for such calendar year (the “Statement of Recalculation”). For purposes of such recalculation, Alusuisse shall have the burden of establishing the Net Profits of ISAL for such year, by means of audited statements to be submitted to the Government together with the Statement of Recalculation. Such audited statements shall be submitted to the Government based upon the annual accounts of ISAL for the respective year and shall be prepared by independent public accountants selected by Alusuisse.

Section 29.06. The Government shall, at its own expense, appoint an international firm of independent public accountants to review and verify such statements and accounts of ISAL for each year, and such accountants may conduct such examination of the books and records of ISAL as they may deem necessary, in accordance with international practices and Icelandic law.

Section 29.07. The Statement of Recalculation in respect of each year shall be submitted together with payment in full of the amount of Consolidated Tax which the Statement of Recalculation may show to be payable by ISAL over and above the amounts previously paid in the year of taxation pursuant to Section 29.02 and shown under subsection (c) of the applicable Consolidated Tax Statement. The review of the Statement of Recalculation carried out on the part of the Government shall be completed and the results thereof notified to ISAL on or before September 1 of the year of recalculation. If such review has not been so completed and the results thereof so notified to ISAL, the Consolidated Tax liability of ISAL for the year in question cannot be contested after September 1 of the year of recalculation.”

Section 2.05. Section 30.03 of the Master Agreement is hereby amended by deleting the words “as provided in Section 29.06” in subsection (a) thereof and inserting in their place the words “and reviewed as provided in Sections 29.05 and 29.06, respectively”.

Section 2.06. Section 30.10 of the Master Agreement is hereby amended by deleting the words “as provided in Section 29.06” and inserting in their place the words “and reviewed as provided in Sections 29.05 and 29.06, respectively”.

Section 2.07. Section 29.09 of the Master Agreement is hereby amended to read as follows in its entirety:

“Section 29.09. As of the effective date of a certain Settlement Agreement dated as of November 5, 1984 between the Government and Alusuisse, the Government shall credit ISAL with the amount of US \$4,081,071.85 (plus US \$1,646.93 for each day from November 5, 1984 until the effective date of said Settlement Agreement or January 1, 1985, whichever is earlier, and US \$1,792.91 for each day from January 1, 1985 until said effective date), corresponding to the tax credit of ISAL according to Section 29.09 of the Master Agreement as applicable prior to the Third Amendment to the Master Agreement, less the amount by which Alusuisse has agreed, by means of such Settlement Agreement, that such tax credit shall be reduced. Such credit shall then be carried forward from the effective date of said Settlement Agreement with interest at a rate per annum which is equal to the United States Federal Reserve Discount Rate as published from time to time, and shall be applied by way of set-off against Consolidated Tax obligations of ISAL payable in respect of any calendar year after December 31, 1983, to the extent that such obligations are in excess of the total amount of the Consolidated Tax for such year when computed at the Base Rate. Such set-off shall be effected as of February 1 of the following year so that interest on the amount of any such set-off shall cease to accrue as of February 1 of such following year. If upon the expiration or termination of this Agreement there is any remaining amount of such tax credit, it shall be repaid in cash to ISAL.”

Section 2.08. Section 33.01 of the Master Agreement is hereby amended by deleting the period at the end of the final sentence thereof, inserting in its place a comma, and adding thereafter the following: “and no penalty shall be assessed with respect to the Consolidated Tax of ISAL in relation to the review referred to in Sections 29.06 and 29.07 of this Agreement.”

Article 3

Amendment of Provisions in the Master Agreement Relating to General Matters

Section 3.01. Section 49.01 of the Master Agreement is hereby amended by deleting the third sentence thereof and inserting in its place a new sentence reading as follows: “Not less than three years prior to the thirty-fifth anniversary of PDD I (“Option Date”), either the Government or Alusuisse may declare (by written notice to the other) an intention to elect to extend the term of this Agreement, including the term of the Scheduled Contracts, for a further additional ten year period, and in the event that such declaration has been made, either Party may elect so to extend such term not less than six months prior to such thirty-fifth anniversary.”

Article 4

Amendment of Provisions of the Master Agreement Relating to Shares and Shareholders of ISAL

Section 4.01. Section 1.01(g) of the Master Agreement is hereby amended to read as follows in its entirety:

“(g) “Approved Shareholder” shall mean any non-Icelandic corporation (other than Alusuisse or any Alusuisse Affiliate) owning fifty percent (50%) or less of the shares of ISAL;”

Section 4.02. Wherever they appear in the Master Agreement, the words “Minority Shareholder” or “Minority Shareholders” shall be deleted and replaced respectively by the words “Approved Shareholder” or “Approved Shareholders”.

Section 4.03. At the end of Section 22.01 of the Master Agreement, the words “less than fifty-one percent (51%) of the outstanding shares having ordinary voting power of ISAL” are hereby deleted and replaced by the following: “less than fifty percent (50%) of the outstanding shares having ordinary voting power of ISAL (including in such fifty percent any shares acquired by other legal entities pursuant to Section 22.04)”.

Section 4.04. Section 22.03 of the Master Agreement is hereby amended to read as follows in its entirety:

“**Section 22.03.** If with the consent of the Government shares in ISAL shall be issued or transferred (by sale or otherwise) to any Approved Shareholder, such Approved Shareholder shall thereby and so long as it shall hold such shares have and enjoy the rights and benefits of a shareholder in ISAL, subject, however, to the terms and conditions of this Section 22.03. Without limiting in any way the right of the Government to impose other conditions in granting its consent to any such issue or transfer of shares in ISAL, it shall be a condition to any such issue or transfer that the prospective Approved Shareholder shall execute and deliver to the Government a written instrument, in form satisfactory to the Government, whereby such Approved Shareholder shall, among other things, consent to all the terms and provisions of this Agreement and the Scheduled Documents and agree to be fully bound by all such terms and conditions to the extent applicable to Approved Shareholders, including, but not limited to, the provisions of Articles 45, 46, and 47 hereof. Unless otherwise agreed by the Government and Alusuisse, an issue or transfer of shares to an Approved Shareholder shall not in any way affect any obligations of Alusuisse towards Landsvirkjun, the Township, or the Government under this Agreement and the Scheduled Documents nor of those parties towards Alusuisse or ISAL.”

Section 4.05. There shall be added to Article 22 of the Master Agreement a new Section 22.04, reading as follows:

“**Section 22.04.** Notwithstanding the provisions of Section 22.01, Alusuisse shall have the right to transfer (by sale or otherwise) in whole or in part the shares in ISAL, held by Alusuisse, to one or more existing or future legal entities which are at the time wholly-owned by Alusuisse, directly or indirectly through other such wholly-owned entities, or to have shares in ISAL issued to such entities, and to have the shares so transferred or issued transferred among such entities and by such entities to Alusuisse. Such issues or transfers to such entities or such transfers among them shall remain valid only so long as such relationship with Alusuisse remains, unless otherwise consented to by the Government. An issue or transfer of shares to any such entity shall not in any way affect any obligations of Alusuisse towards Landsvirkjun, the Township, or the Government under this Agreement or the Scheduled Documents nor of those parties towards Alusuisse or ISAL. If shares in ISAL are issued or transferred to any such entity, the entity shall thereby and so long as it shall hold such shares have and enjoy the rights and benefits of a shareholder in ISAL, subject, however, to the terms and conditions of this Section 22.04. Each such entity to which ISAL shares are issued or transferred shall become bound by this Agreement and the Scheduled Documents by virtue of the issue or transfer, and shall expressly confirm this by executing and delivering to the Government a written instrument, in form satisfactory to the Government, whereby such entity shall consent to all the terms and provisions of this Agreement and the Scheduled Documents and agree to be fully bound by all such terms and provisions to the extent applicable to such entities, including, but not limited to, the provisions of Articles 45, 46, and 47 hereof. Alusuisse shall unconditionally

guarantee to the Government, Landsvirkjun, and the Township the due and punctual performance by such entity of its obligations under such terms and provisions. Any reference in this Agreement to Alusuisse in its capacity as a holder of shares in ISAL, including without limitation such references in Sections 20.01, 22.01, and 22.02 shall be construed as including a reference to any such entity which is a holder of such shares.”

Section 4.06. ISAL shall adopt the amendments to its Memorandum of Association and Statutes that are set forth in Schedule C to this Agreement not later than at ISAL’s next Annual General Meeting after the Effective Date hereof.

Article 5

Relation to the Scheduled Amendments

Section 5.01. Concurrently with the signing of this Agreement, the Scheduled Amendments shall be signed by the parties thereto in the form of Schedule A and Schedule B hereto. The Government and Alusuisse shall affirm their consent to Schedule A by their signatures thereunder, and the Government shall affirm its consent to Schedule B by its signature thereunder.

Section 5.02. Schedule A hereto shall become an integral part of Schedule A to the Master Agreement, Schedule B hereto shall become an integral part of Schedule C2 to the Master Agreement, and Schedule C hereto shall become an integral part of Schedule E to the Master Agreement. Unless the context otherwise requires, any reference to the Scheduled Documents or the Scheduled Contracts, or any of them, made in the Master Agreement (as amended hereby) or otherwise made hereafter, shall be deemed to be made to the Scheduled Documents or the Scheduled Contracts as amended by the Scheduled Amendments and by prior Scheduled Amendments.

Article 6

Status of this Agreement and Effective Date

Section 6.01. This Agreement is made as a supplemental agreement to the Master Agreement pursuant to the provisions of Article 51 thereof and shall be deemed to be an integral part of the Master Agreement as fully as if it were incorporated therein. Except as modified herein or hereby, the provisions of the Master Agreement shall not be changed or affected and shall remain in full force and effect. Unless the context otherwise requires, any reference to the Master Agreement made in the Scheduled Documents or the Scheduled Contracts, or any of them, or otherwise made hereafter shall be deemed to be a reference to the Master Agreement as amended by this Agreement.

Section 6.02. Upon the signing of this Agreement by the Parties hereto, and upon notice being given as provided in Article 51 of the Master Agreement, this Agreement, accompanied by a Law Bill relating thereto, shall be submitted to the Althing for ratification and approval. Upon ratification and the completion of all other legislative requirements, this Agreement shall become effective (the “Effective Date”) and shall have the force of law in Iceland as provided in the Ratifying Act.

Section 6.03. The calculation and review of ISAL’s Consolidated Tax liability from January 1, 1984 onward shall be governed by the provisions of the Master Agreement as amended by this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, this Agreement has been signed on behalf of the Government and Alusuisse as of the date first above written.

THE GOVERNMENT OF ICELAND

By Sverrir Hermannsson
Minister of Industry

SWISS ALUMINIUM LTD.

By Dr. Bruno F. Sorato
President and Chief Executive
Officer

By Dr. Dietrich N. Ernst
Executive Vice-President

EXHIBIT A TO THE THIRD AMENDMENT TO THE MASTER AGREEMENT

Table 1

- (1) Dry adsorption plants I and II, consisting of baghouses, reactors, chimney stacks, compressor stations Nos. 2 and 3, transformer substations Nos. 54 and 55, light current system, utilities, foundation, and daysilos Nos. 1 through 4.
- (2) All exhaust ducts, approximately 7 km in length with a diameter from 0.4 to 3.0 meters.
- (3) The anodic part of the pots, including EPT-units with crustbreakers, alumina silos, alumina feeders, lifting units, cross beams, motor connections, and auxiliary anode beams.
- (4) Flux recuperation installation consisting of a flux processing plant and a flux storage silo; in addition, 3 flux transport vehicles, AlF₃-silo, cryolite silo, bag splitting plant, appurtenant foundations, and stationary equipment.
- (5) Process computer system consisting of 12 MPX-rooms (including equipment), computer building (including 2 process computers and other equipment), and electrical equipment.
- (6) Dense phase alumina transport system in potline 1, 2 bridge cranes with 4 alumina tanks in potline 2, and appurtenant foundations.
- (7) Casting-in installation for anode rods, including 1 cast-in station, 2 iron melting furnaces, 1 bridge crane, transformer substation No. 67, 2 thimble removal presses, and auxiliary equipment.
- (8) Anode coating station.
- (9) Compressor central station No. 4 with 4 Mahle compressors and air dryer, transformer substation No. 56, utilities, and appurtenant foundations.
- (10) 20 kV plant power distribution system/cables.
- (11) Necessary site installations.
- (12) Transport costs for above items.
- (13) Construction and installation costs of above items.

Table 2

Category	Depreciation Period		Remaining Depreciable Value as of January 1, 1984	Remaining Depreciation Period as from January 1, 1984
	Start	End		
Phase 1 through 4	July 1, 1979	June 30, 1987	132,365,124	3 years 6 months
PDD IV	January 1, 1980	December 31, 1987	77,662,532	4 years
Phase 5	January 1, 1982	December 31, 1989	72,134,626	6 years
Phase 6	January 1, 1982	December 31, 1989	234,431,079	6 years
Phase 7	April 1, 1982	March 31, 1990	335,759,841	6 years 3 months

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Með frumvarpi þessu er lagt til, að lögfest verði samkomulag, er tekizt hefur með ríkisstjórninni og Swiss Aluminium Ltd. (Alusuisse) um tilteknar breytingar á aðalsamningi þeirra frá 28. marz 1966 (með áorðnum breytingum frá 28. október 1969 og 10. desember 1975) um álbræðslu við Straumsvík, samfara breytingum á rafmagnssamningi milli Landsvirkjunar og Íslenska Álfélagsins hf. (ISAL), er honum fylgir. Eru breytingar þessar settar fram í svonefndum þriðja viðauka við aðalsamninginn, dags. 5. nóvember 1984, sem iðnaðarráðherra hefur undirritað fyrir hönd ríkisstjórnarinnar með fyrirvara um staðfestingu af hálfu Alþingis.

Viðauki þessi er lagður fram sem hluti af frumvarpinu, en honum fylgja eftirtaldir viðaukar við fylgisamninga aðalsamningsins, er gerðir voru samtímis og eru lagðir fram til upplýsingar sem fylgiskjöl með greinargerð þessari:

Þriðji viðauki við rafmagnssamning milli Landsvirkjunar og ISALs.

Þriðji viðauki við aðstoðarsamning — rekstur milli ISALs og Alusuisse.

Breyting á stofnsamningi og samþykktum fyrir Íslenska Álfélagið hf.

Þá eru lagðir fram til upplýsingar sem fylgiskjöl með greinargerð þessari tveir samningar sem einnig voru undirritaðir hinn 5. nóvember 1984 jafnframt undirritun þriðja viðauka við aðalsamninginn:

Sáttargerðarsamningur milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd., varðandi lausn deilumála milli aðilanna, í framhaldi af því sem um var samið í því efni í 1. gr. bráðabirgðasamnings milli þeirra frá 23. september 1983.

Samkomulagsbréf milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd., varðandi framhald viðræðna um tiltekin málefni, samkvæmt öðrum greinum í nefndum bráðabirgðasamningi.

Efni þeirra samninga, sem hér um ræðir, er í þremur meginþáttum.

Í **fyrsta lagi** hefur náðst fullt samkomulag milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse um lausn á öllum deilumálum þeirra vegna liðins tíma, og þá sérstaklega þeirra ágreiningsefna varðandi framleiðslugjald ISALs, sem lögð voru fyrir dómnefndir lögfræðinga og skattasérfræðinga á s. l. vetri samkvæmt ofangreindum bráðabirgðasamningi, er kynntur var á Alþingi í október 1983. Felst samkomulag þetta í umræddum sáttargerðarsamningi, er hefur verið staðfestur sem dómssátt fyrir dómnefndum þessum og mun taka gildi sem slíkur er frumvarp þetta verður að lögum.

Í **öðru lagi** er samið um tilteknar breytingar á nokkrum ákvæðum aðalsamningsins um álbræðsluna, sem gerðar eru í tengslum við sáttargerðarsamninginn. Varða nokkrar þeirra framleiðslugjald ISALs og fjalla um sum þeirra atriða, er urðu að deiluefni á liðnum tíma, en aðrar fjalla um eignaraðild að ISAL og er ætlað að gera Alusuisse kleift að framselja hluti í félaginu til dótturfélaga sinna í einkaeign og einnig til óskyldra aðila sem svarar allt að 50 af hundraði. Eru þetta þær heimildir, sem ráðgerðar voru samkvæmt málsgr. 3.3 í bráðabirgðasamningnum og er ætlað að greiða fyrir möguleikum á stækkun álbræðslunnar. Samfara þessum atriðum er gerð breyting á ákvæðum í aðstoðarsamningi — rekstri milli ISALs og Alusuisse og á stofnsamningi og stofnsamþykktum ISALs.

Í **þriðja lagi** er samið um grundvallarbreytingar á ákvæðum rafmagnssamnings Landsvirkjunar og ISALs, sem fela í sér endanlegt samkomulag um verðlag á orku til álbræðslunnar næstu tuttugu árin, þ. e. þau tæplega 10 ár sem eftir eru af yfirstandandi samningstímabili og næsta tíu ára tímabil þar á eftir. Jafnframt eru ákvæði um hversu með

skuli fara ef samningar verða framlengdir eftir þann tíma, þ. e. á síðara 10 ára viðbótartímabilinu, sem til greina getur komið samkvæmt núgildandi samningum. Í hinum nýju ákvæðum um orkuverð felst stórfelld breyting til hækkunar frá fyrra verði, auk þess sem tryggðir eru möguleikar til endurskoðunar á samningsskilmálum eftir breyttum aðstæðum í framtíðinni. Með þeim er að fullu lokið þeirri endurskoðun á rafmagnssamningnum, sem að var stefnt með bráðabirgðasamningnum frá 1983.

Auk þess er staðfest með ofangreindu samkomulagsbréfi, að viðræðum verði haldið áfram milli aðila um önnur málefni, þ. e. fyrst og fremst um skattamál ISALs og möguleika á stækkun álbræðslunnar.

Við framlagningu samninganna á Alþingi er við það miðað, að þeir hljóti sömu meðferð og var í upphafi um álsamningana frá 1966. Var aðalsamningurinn þá staðfestur með lögum nr. 76/1966 og honum veitt lagagildi, en aðrir samningar lagðir fram sem fylgiskjöl til kynningar. Þessari aðferð var einnig fylgt við gerð fyrsta viðauka við samningana, sbr. lög nr. 19/1970, er samið var um að flýta byggingu annars kerskála bræðslunnar og lengja hinn fyrsta, og annars viðauka við samningana, sbr. lög nr. 42/1976, er samið var um breytingar á reglum um framleiðslugjald ISALs, hækkað orkuverð fyrir rafmagn til álversins frá Landsvirkjun og heimild til stækkunar hjá ISAL.

Í samræmi við þetta og 51. gr. aðalsamningsins er hinn nýi þriðji viðauki við aðalsamninginn lagður fram til staðfestingar af hálfu Alþingis sem hluti af frumvarpi þessu, en hinir samningarnir til kynningar. Jafnframt er gildistaka allra samninganna, þar á meðal sáttargerðarsamningsins, tengd gildistöku viðaukans við aðalsamninginn, þannig að þeir öðlast ekki gildi fyrr en frumvarpið um staðfestingu hans er orðið að lögum. Á meðan gilda ákvæði bráðabirgðasamningsins um orkuverð eins og verið hefur að undanfögnu.

Hér á eftir fylgir stutt greinargerð um aðdraganda samninganna og almennt efni þeirra. Í framsögu með frumvarpinu verður gerð nánari grein fyrir samningunum og einstökum atriðum málsins. Jafnframt er gert ráð fyrir að koma megi að frekari skýringum við meðferð málsins á Alþingi, eftir því sem ástæða þykir til.

Með greinargerð þessari fylgir umsögn forstjóra og aðstoðarforstjóra Landsvirkjunar varðandi fyrirhugaðar breytingar á rafmagnssamningi hennar (fskj. I). Síðan fylgir hinn íslenski texti hinna svonefndu fylgiviðauka með viðaukanum við aðalsamning, þ. e. viðaukans við rafmagnssamning (fskj. II), viðaukans við aðstoðarsamning — rekstur (fskj. III) og breyting á stofnsamningi og samþykktum fyrir Íslenska Álfélagið h/f (fskj. IV). Þar á eftir fylgir hinn íslenski texti sáttargerðarsamningsins (fskj. V), og að lokum er samkomulagsbréfið í íslenskri þýðingu (fskj. VI).

1. Aðdragandi

Samkomulagið milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse um lausn deilumála og samningar þeir, sem nú liggja fyrir, eru árangur af því starfi, sem unnið hefur verið á vegum ríkisstjórnarinnar frá því á miðju sumri 1983, skömmu eftir að hún tók við völdum. Á þeim tíma höfðu ágreiningsmál út af skattlagningu ISALs varað í nær þrjú ár. Hafði fjármálaráðuneytið endurávarðað framleiðslugjald félagsins fyrir árin 1976–1980 og bætt við það viðurlögum, og jafnframt boðað lögtaksáðgerðir til að framfylgja greiðslukröfum á hendur félaginu. Til að afstýra þeim vísaði Alusuisse málinu í alþjóðlegan gerðardóm á vegum ICSID (International Center for Settlement of Investment Disputes), með bréfi dags. 29. apríl 1983. Hafði Iðnaðarráðuneytið fallið á þá málsmeðferð fyrir sitt leyti með bréfi 9. maí 1983, enda var hún í samræmi við ákvæði samninga um álbræðsluna.

Núverandi ríkisstjórn ákvað hins vegar að kanna möguleika á að taka málið öðrum tökum. Hinn 14. júní 1983 skipaði Sverrir Hermannsson iðnaðarráðherra sérstaka nefnd, samninganefnd um stóriðju, sem meðal annars var falið að hefja viðræður við Alusuisse

með það fyrir augum að komið yrði að samkomulagi um meðferð deilumála fyrirtækisins og íslenska ríkisins og um að orkuverð yrði hækkað og viðræður hafnar milli aðila um endurskoðun gildandi samninga um rekstur álbræðslu Íslenska Álfélagsins í Straumsvík.

Í nefndina voru skipaðir dr. Jóhannes Nordal, stjórnarformaður Landsvirkjunar, formaður, Guðmundur G. Þórarinnsson, verkfræðingur, og dr. Gunnar G. Schram, prófessor. Með nefndinni hefur starfað Páll Flygenring, ráðuneytisstjóri, og Hjörtur Torfason, hrl., lögfræðilegur ráðunautur Iðnaðarráðuneytisins í stóriðjumálum. Ritari nefndarinnar er Garðar Ingvarsson, hagfræðingur.

Á fundum samninganefndarinnar með fulltrúum Alusuisse og ISAL þá um sumarið náðist samkomulag, sem staðfest var af ríkisstjórninni og undirritað af iðnaðarráðherra í formi ádurgreinds bráðabirgðasamnings, hinn 23. september 1983. Í þeim samningi var annars vegar kveðið á um aðferðir til að leita skjótari lausnar á yfirstandandi deilum, með því að leggja ágreiningsefni fyrir tvær sérstakar dómnefndir, og hins vegar um að stofna til viðræðna um orkuverð og önnur málefni varðandi framtíðarstarfsemi álbræðslunnar í Straumsvík. Jafnframt var samið um verulega hækkun á orkuverði þann tíma sem viðræður um endurskoðun samninga stæðu yfir.

Strax eftir undirskrift bráðabirgðasamningsins var hafizt handa um undirbúning frekari samningaviðræðna, og komu samninganefndir aðilanna saman til fundar í lok október 1983 þar sem ákveðið var um fyrirkomulag viðræðnanna og skipun undirnefnda vegna nauðsynlegrar upplýsingaöflunar og undirbúningsstarfs fyrir hinar eiginlegu samningaviðræður. Þar var annars vegar um að ræða undirnefnd til að afla upplýsinga um orkukostnað áliðnaðar í Evrópu og Ameríku sem og samkeppnisstöðu álframleiðslu á Íslandi, og hins vegar undirnefnd sem ætlað var að fjalla um og gera athuganir á breyttu skattkerfi fyrir ÍSAL.

Að því er varðar samningaviðræður um endurskoðun orkuverðs hefur samninganefnd um stóriðju haft samráð við sérstaka stjórnarnefnd stjórnar Landsvirkjunar sem skipuð var í lok október 1983 til þess að annast samningaviðræðurnar af hálfu Landsvirkjunar. Í nefnd þessari eiga sæti Baldvin Jónsson, hrl., formaður, Birgir Ísl. Gunnarsson, alþingismaður, og Böðvar Bragason, sýslumaður. Nefndin og fulltrúar hennar hafa tekið þátt í samningafundum samninganefndar um stóriðju þegar endurskoðun rafmagnssamningsins hefur verið á dagskrá. Í samræmi við ákvæði bráðabirgðasamningsins fór fram umfangsmikil gagnasöfnun á vegum nefndanna varðandi orkuverð og aðra samkeppnisstöðu álbræðslunnar í Straumsvík, í samanburði við sambærileg fyrirtæki, einkum í Evrópu og Norður-Ameríku.

Fyrsti samningafundurinn eftir undirritun bráðabirgðasamningsins var haldinn í Reykjavík í ársbyrjun. Annar samningafundur var haldinn í byrjun febrúar og höfðu nefndirnar þá skipulagt tíða fundi fram á vorið. Um þetta leyti forfallaðist einn af aðalsamningamönnum Alusuisse vegna veikinda, og urðu aðilar sammála um að gera hlé á fundum meðan á því stóð. Var tíminn notaður til frekari vinnu að athugunum á samkeppnisstöðu álframleiðslu á Íslandi og öðrum tæknilegum þáttum málsins, sem reyndust tímafrekari en áætlað hafði verið.

Í maímánuði var aftur tekið til við eiginlegar samningaviðræður, og í júní var kominn á þær verulegur skriður að því er tók til endurskoðunar orkuverðs. Hins vegar var þá jafnframt orðið ljóst að meðferð deilumála fyrir dómnefndum ætti enn langt í land. Sú skoðun kom fram hjá báðum aðilum, að þetta gæti orðið verulegur hemill á framvindu samningsviðræðnanna og árangur af þeim, þannig að ástæða væri til að kanna hvort unnt væri að leysa deilumálin með öðrum hætti, þ. e. með sáttargerð. Á fundi samninganefndanna í Reykjavík í lok júlí var þetta tekið gagnert til umræðu samhliða öðrum málefnum sem fyrir fundinum lágu. Samkomulag náðist um að vinna að sáttargerð á grundvelli tiltekinnar efnisatriða, og yrði sáttargerðin liður í þeim heildarsamningum aðila, sem að var stefnt með bráðabirgðasamningnum. Í samræmi við þetta var lögmönnum aðila falið að óska

eftir því við dómnefndirnar tvær að frekari málsmeðferð hjá þeim yrði frestað meðan aðilar könnuðu til botns hvort ná mætti sáttum í málinu.

Á samningafundum í ágúst til október einbeittu aðilar sér að þessari könnun samtímis því að viðræðum um rafmagnssamninginn var haldið áfram.

Sá árangur hefur nú náðst að sáttargerðarsamningur hefur verið undirritaður. Jafnframt hefur tekizt fullt samkomulag um endurskoðun rafmagnssamningsins, eins og að framan greinir. Aðrir þættir þeirrar endurskoðunar á samningum aðila, sem ákveðin var með bráðabirgðasamningnum, hafa allir verið til umfjöllunar á samningafundum það sem af er, þó að ekki hafi verið unnt að leiða þá til lykta að svo stöddu. Hafa aðilar orðið sammála um að ganga endanlega frá þeim þáttum, sem meðferð er lokið á, bæði vegna mikilvægis þeirra sjálfra og svo hins, að bið eftir frekari viðræðum um aðra þætti mundi valda mjög verulegri seinkun á afgreiðslu þeirra og þá einnig nokkurri óvissu um afdrif málsins.

Með frumvarpi þessu er leitað staðfestingar Alþingis á þeim niðurstöðum viðræðnanna, sem þannig hafa náðst í þessum áfanga. Jafnframt verður viðræðum um aðra þætti haldið áfram eins og fyrr greinir.

2. Um starf dómnefnda

Í fyrsta kafla bráðabirgðasamningsins frá 23. sept. 1983 var fjallað um lausn á deilu aðila út af framleiðslugjaldi ISALs fyrir árin 1976—1980, sem kom upp í árslok 1980 og var komin í alþjóðlegan gerðardóm. Mátti við því búast, að sú meðferð málsins yrði flókin og langvinn, þar sem deilan var margþætt og engin samstaða um meðferð hennar. Meðal annars var alls óvíst, hvort unnt yrði að ljúka málinu í einni lotu, án þess að frávisunaratriði og deilur um málsmeðferð eða um einstaka þætti yrðu til að tefja fyrir framvindu þess í heild. Gæti deilan þannig staðið a. m. k. 2—3 ár og orðið kostnaðar- og fyrirhafnarsöm að því skapi.

Ekki var grundvöllur til að ná sáttum um málið haustið 1983, en hins vegar náðist samkomulag um að einfalda meðferð þess í verulegum mæli og gera hana hraðvirkari. Var aðferðin til þess einkum sú að skipta deiluefnunum í tvo aðalflokka, sem hvor um sig yrði falinn sérstakri dómnefnd sérfræðinga til álitserðar eða úrskurðar samhliða. Loks yrði tölulegur útreikningur í málinu falinn þriðju dómnefndinni, sem mundi annast endur-reikning framleiðslugjaldsins ef og eftir því sem við ætti í ljósi álitserða hinna nefndanna. Að sjálfsögðu var erfitt að fullyrða, hversu langan tíma þessi málsmeðferð tæki, en samninganefndir aðila töldu ástæðu til að ætla að niðurstöður aðalnefndanna tveggja gætu legið fyrir þegar um vorið 1984. Skyldi að því stefnt að svo yrði innan 6 mánaða frá skipun þeirra.

Af dómnefndunum skyldi hin fyrsta (skv. málsgr. 1.1 í bráðabirgðasamningnum) skipuð þremur lögfræðingum, sérfróðum um samskipti af alþjóðlegum toga, og a. m. k. formaðurinn vera af hlutlausu þjóðerni. Þeirri nefnd var m. a. ætlað að skila álitserð um ágreiningsatriði í sambandi við verðlagningu á hráefnum (súráli og anóðum) frá Alusuisse til ISALs og beitingu hinnar umsömdu reglu um að fara eftir hlutlægum mælikvarða í viðskiptaháttum milli óskyldra aðila (reglunni um viðskipti í seilingarfjarlægð, at arm's length).

Aðilarnir skipuðu fulltrúa í þessa dómnefnd í október 1983. Alusuisse tilnefndi Leon Silverman, kunnan lögmann í New York. Iðnaðarráðherra tilnefndi Stanley S. Surrey, prófessor í skattarétti við lagadeild Harvard-háskóla. Þessir tveir dómnefndarmenn völdu síðan sameiginlega formann nefndarinnar, Philip F. Vineberg, lögmann í Montreal. Hann var skipaður í byrjun desembermánaðar 1983. Prófessor Surrey lézt í lok ágústmánaðar s. l. Í hans stað tilnefndi iðnaðarráðherra Hugh J. Ault, prófessor í skattarétti við lagadeild Boston College, í dómnefndina. Þinghöldum dómnefndarinnar var valinn staður í New York.

Önnur dómnefndin (skv. málsgr. 1.2 í bráðabirgðasamningnum) skyldi skipuð þremur íslenskum skattasérfræðingum og skila álitserð um tiltekin málefni, sem meira voru af bókhaldslegum toga, svo sem um afskriftareglur og meðferð á gengistöpum. Þessi dómnefnd var skipuð í október 1983. Þar sátu af hálfu ríkisstjórnarinnar Ólafur Nísson, löggiltur endurskoðandi, en af hálfu Alusuisse Sigurður Stefánsson, löggiltur endurskoðandi. Þeir tilnefndu með samkomulagi Guðmund Skaftason, hrl. og löggiltan endurskoðanda, sem formann dómnefndarinnar. Þinghöld þessarar nefndar voru ákveðin í Reykjavík.

Gert var ráð fyrir að þriðja dómnefndin yrði skipuð þegar hinar tvær hefðu lokið störfum. Áttu ríkisendurskoðandi og endurskoðendur ISALs (með eitt atkvæði) að skipa dómnefnd þessa ásamt formanni, sem aðilar kæmu sér saman um.

Til að annast flutning mála fyrir dómnefndunum af Íslands hálfu skipaði iðnaðarráðherra þrjú talsmenn, þá Ragnar Aðalsteinsson, hrl., Eirík Tómasson, hrl., og Halldór J. Kristjánsson, deildarstjóra í Iðnaðarráðuneytinu. Þessir lögfræðingar hafa farið sameiginlega með málin og haft um þau samráð við dr. Gunnar G. Schram og Hjört Torfason, hrl., vegna samninganefndar um stóriðju. Charles J. Lipton, lögmaður í New York, hefur verið lögfræðilegur ráðunautur vegna dómnefndarmálsins þar í borg.

Fyrsta þinghald dómnefndarinnar í Reykjavík fór fram í desember 1983. Málflutningur fyrir nefnd þessari var einfaldur að því leyti, að ekki þurfti að koma til mikillar sjálfstæðrar gagnaoöflunar með söfnun upplýsinga eða framburði vitna, þar sem málið snerist fyrst og fremst um útlitun og túlkun á samningslegum og bókhaldslegum atriðum og reglum á grundvelli upplýsinga, sem þegar lágu fyrir í meginatriðum. Hins vegar fór verulegur tími í samningu og framlagningu þeirra greinargerða, sem aðilar skiptust á.

Ekki tókst að ljúka málsmeðferð fyrir dómnefndinni vorið 1984, en hún var komin á lokastig í júlímánuði, og fór þá fram munnlegur flutningur í málinu og það var lagt í úrskurð. Þó hafði Alusuisse gert kröfu um, að úrskurður nefndarinnar um hluta af málinu yrði látinn bíða úrslita í hinu málinu, og var lagt á vald dómnefndarinnar sjálfrar að skera úr um það atriði.

Fyrsti fundur dómnefndarinnar í New York var haldinn í desember 1983, og í framhaldi af honum lögðu aðilar fram frumgreinargerðir. Fyrsta þinghald í málinu var síðan í febrúar 1984. Þar var lagður grundvöllur að rekstri málsins og teknar ákvarðanir um réttarfarsatriði. Tvenn málflutningsþinghöld fóru fram, í lok apríl og lok júní, og gert var ráð fyrir frekara málflutningsþinghaldi um miðjan september. Ljóst var þannig á miðju sumri, að málið mundi enn taka verulegan tíma og jafnvel ná fram á árið 1985.

Þessi gangur málsins átti sér edlilegar orsakir, þótt hann yrði þannig seinvirkari en aðilar höfðu búizt við. Meðal annars kom í ljós að fram þyrfti að fara allumfangsmikil gagnasöfnun og yfirheyrsla á sérfróðum vitnum, jafnframt því sem taka þurfti tillit til þess, að hinir tilkvöddu dómnefndarmenn urðu að gegna starfi sínu við hlið annarra mikilvægra skyldustarfa, og varð því lengra en ella á milli þinghalda.

Ljóst er um dómnefndirnar, að í þær völdust hinir mætustu menn, sem ríkisstjórnin hefur borið til fyllsta traust, og einnig hafa talsmenn ríkisstjórnarinnar haldið vel á málum. Hefur sáttaleiðin ekki verið tekin af því að eitthvað hafi á skort í þessum efnun, heldur vegna þeirra kosta, sem hún hefur fram yfir dómstólaleiðina. Enda þótt ákveðið hafi verið á sínum tíma að leggja deilumál aðila fyrir dómnefndir til álitserðar eða úrskurðar var það ekki fyrir þá sök, að þetta væri hin eina leið til að leysa úr málunum, heldur vegna hins, að ekki voru möguleikar á að ná fullum sáttum eins og þá var statt. Hefur það verið eindregin skoðun þeirra, sem um málin hafa fjallað, að halda bæri á þeim eins og hverju öðru dómsmáli, þannig að ekki bæri að vísa á bug neinum raunhæfum möguleikum, er skapast kynnu til að leysa úr málinu með sátt á viðunandi grundvelli, heldur gæti slík sátt verið fullgild leið til að ljúka málinu, og málareksturinn sjálfur ein af leiðunum til að skapa grundvöll fyrir sáttinni.

3. Um sáttargerðarsamninginn.

Sáttargerð sú, er tekizt hefur milli aðila með þessum samningi, er liður í hinum heildarlegu samningaviðræðum þeirra um þau málefni, sem um getur í bráðabirgðasamningnum, og til þess ætluð að treysta grundvöllinn að samningslegum tengslum þeirra og vinsamlegum samskiptum í framtíðinni. Hún felur í sér heildarlausn á öllum ágreiningsmálum þeirra í milli, sem gerð er án þess að tekin sé afstaða til einstakra málefna aftur í tímann. Var það samdóma niðurstaða aðila að rétt væri að gera sáttina á þessum grundvelli, ef hún ætti að takast á annað borð.

Aðalefni samningsins er á þessa leið:

- a. Ríkisstjórnin og Alusuisse samþykkja að ljúka öllum deilum sín í milli varðandi framleiðslugjald ISALs með sátt fyrir dómnefndunum tveimur og að fella inn í þá sáttargerð allan ágreining sín í milli.
- b. Ríkisstjórnin leysir Alusuisse og ISAL undan öllum framleiðslugjaldskröfum og öðrum kröfum vegna liðins tíma, og félögin falla að sínu leyti frá öllum kröfum, sem um gæti verið að ræða af þeirra hálfu.
- c. Alusuisse fellst á að ISAL greiði ríkisstjórninni USD 3 000 000, með lækkun á skattinneign ISALs hjá ríkissjóði samkvæmt gildandi samningum.
- d. Aðilar eru ásáttir um að gera tilteknar breytingar á ákvæðum gildandi aðalsamnings og annarra samninga, eins og að er vikið hér á eftir.
- e. Tekið er fram, að samningurinn feli ekki í sér neina viðurkenningu af hálfu aðila á neinni ábyrgð eða á gildi neinna krafna, staðhæfinga eða röksemda, sem farið hafi þeirra í milli.
- f. Samningurinn verður lagður fyrir dómnefndirnar í málum aðila og staðfestur þar sem dómssátt, með þeim fyrirvara að frumvarp þetta verði að lögum, sem fyrr segir. Á gildistökudegi hans falla allar kröfur fyrir dómnefndunum endanlega niður og málum þar talið endanlega lokið, auk þess sem ofangreint gerðardómsmál á vegum ICSID er endanlega fellt niður.

Sáttargerðin er meðal annars byggð á því viðhorfi, að deilur aðila hafi fyrst og fremst staðið um túlkun og framkvæmd á samningum aðilanna, en ekki um vanefnd á þeim, og feli í sér skoðanaágreining, sem unnt eigi að vera að leysa með vinsamlegum hætti. Andófsmenn gegn álbræðslunni í Straumsvík hafa stundum hyllzt til að lýsa ágreiningnum á þá leið, að Alusuisse hafi haft í frammi sviksamlegt athæfi gagnvart Íslendingum. Í þessu efni er aðstaðan hins vegar sú, að ríkisstjórn Íslands hefur aldrei sakað Alusuisse um sviksamlegt athæfi, eins og fram hefur komið í yfirlýsingum ráðherra í fyrri ríkisstjórn, og í málarekstri fyrir dómnefndunum hefur aldrei komið til greina að hafa slíkar ásakanir í frammi.

4. Um þriðja viðauka við aðalsamninginn.

Samningur þessi fjallar um nokkrar breytingar á aðalsamningnum frá 1966, sem áður hefur verið breytt 1969 og 1975. Er form hans með svipuðu sniði og áður hefur verið fylgt. Í inngangi er gerð stutt grein fyrir aðdraganda hans, og í 1. gr. er fjallað um skýrgreiningar.

Í 2. gr. er að finna breytingar á tilteknum ákvæðum í VI. kafla aðalsamningsins um skatta og gjaldskyldu. Er þar tekið á nokkrum atriðum, sem orðið hafa að ágreiningsefni milli aðila, og þá með framtíðarlausn í huga, en ekki uppgjör vegna liðins tíma.

Í málgr. 2.01 er sett ný regla um afskriftir á mengunarvarnabúnaði við núverandi kerskála álversins. Er búnaði þessum áætlaður sérstakur afskriftatími, eins og endurskoðendur ríkisstjórnarinnar töldu eðlilegt, en hins vegar er hann hafður mun styttri en afskriftatími verksmiðjunnar, sem um var samið í öndverðu (8 ár á móti 15), og styðst það við eðlileg sjónarmið. Í málgr. 2.02 og á fylgiblaði er gerð töluleg grein fyrir stöðu þessara afskrifta.

Jafnframt er heimilað um gengistöp, að byrjað sé að afskrifa þau á því ári er þau verða til, og er það í samræmi við þau sjónarmið, sem fylgt hefur verið eftir íslenskum skattalögum á síðari árum.

Í málsg. 2.03 er heimilað með breytingu á málsg. 27.03 (d), að ISAL geti leiðrétt framlög í varasjóð innan hinna leyfilegu marka (20% af nettótekjum), ef breyting eigi sér stað á þeim tekjum, sem skattur er reiknaður af, eftir að þær eru upphaflega taldar fram. Þessi regla er í fullu samræmi við þær reglur, sem fylgt hefur verið við almenna skattlagningu fyrirtækja hér á landi.

Í málsg. 2.04 er gerð veruleg breyting á málsg. 29.05 — 29.07, er fjalla um framtal og endurskoðun á tekjum ISALs. Er nú kveðið á um skyldubundna árlega endurskoðun á reikningum ISALs, í stað þess að hún var áður valkvæð og ekki framkvæmd reglulega. Af þessari breytingu leiðir að ekki á að þurfa að koma til afturvirkrar endurskoðunar á framleiðslugjaldinu, eins og um var að ræða vegna árána 1976—1979, þegar árleg endurskoðun fór ekki fram. Er því einnig svo á kveðið, að afturvirkar aðgerðir af því tagi eigi ekki að koma til, þannig að ekki sé unnt að vefengja framleiðslugjald ISALs eftir á nema endurskoðun hafi farið fram fyrir tilskilinn endurskoðunartíma (1. sept. næsta árs). — Í málsg. 2.05 og 2.06 eru gerðar orðalagsbreytingar vegna tilfærslu ákvæða í málsg. 29.05 og 29.06.

Í málsg. 2.07 er samið um nýjan stofn skattinneignar ISALs samkvæmt málsg. 29.09 í aðalsamningnum, sem leiðir af hinni umsömdu lækkun inneignarinnar vegna ákvæða sáttargerðarsamningsins. Og einnig er þar um samið, að skuldajöfnuð vegna skattinneignarinnar skuli jafnan miða við 1. febrúar (sem er fyrsti gjalddagi skatts skv. leiðréttum taxa sbr. málsg. 29.03).

Í málsg. 2.08 er síðan kveðið svo á með breytingu á málsg. 33.01 í aðalsamningnum, að ekki skuli lögð á viðurlög vegna framleiðslugjalds ISALs í sambandi við þá endurskoðun, sem um ræðir í málsg. 29.06 og 29.07, þ. e. hina árlegu endurskoðun samkvæmt þeim greinum vegna ákvörðunar á nettótekjum félagsins. Hér er fyrst og fremst átt við, að ekki komi til álita að beita viðurlögum hliðstæðum við þau, sem um ræðir í 106. gr. tekjuskattslaga vegna galla eða vöntunar á framtali. Enda þótt þessi viðurlög séu talin eðlilegur þáttur í almennum tekjuskattslögum, eiga þau ekki vel við um aðila eins og ISAL af ýmsum ástæðum, ekki síður eins og ákvæðum aðalsamningsins um greiðslu og uppgjör framleiðslugjaldsins verður nú breytt. Í fyrsta lagi er framleiðslugjald ISALs ekki hreinn tekjuskattur og þannig ekki með öllu sambærilegt. Í öðru lagi er ISAL aðili, sem sætir sérstökum framtalsreglum og sérstakri endurskoðun, en venjuleg viðurlög eru ætluð til aðhalds gagnvart hinum ótiltekna hópi skattborgara, þar sem útilokað er að skattyfirvöld geti endurskodað hjá hverjum og einum. Og í þriðja lagi er m. a. á það að líta, að hin árlega athugun á nettótekjum ISALs er að verulegu leyti gerð til samanburðar og leiðréttingar á skatti, sem félagið er þegar búið að greiða, þegar athugun fer fram, en ekki til skattálagningar frá grunni. Má í því sambandi vísa til ákvæðanna um greiðslu skatts skv. grunntaxta við útskipun áls (málsg. 29.02) og skatts skv. leiðréttum taxa snemma á næsta ári (málsg. 29.03), auk þess sem áður var nefnt um skuldajöfnuð vegna skattinneignar.

Á hinn bóginn er þessu nýja ákvæði ekki ætlað að taka til þess, hvað gera ætti, ef ISAL gerðist sekt um sviksemi í framtali tekna, og í samningum aðila hefur aldrei komið til umræðu, að slíkt atferli kæmi til greina. Í því tilviki væri komið út fyrir svið venjulegra viðurlaga og inn á svið refsinga og um þær mundi þá fara eftir almennum hegningarlögum.

Í 3. gr. viðaukans er gerð breyting á ákvæðum málsg. 49.01 um gildistíma aðalsamningsins til samræmis við breytingu á 15. gr. rafmagnssamnings, er um ræðir í greinargerð um hann. Er hún í því fólgin að ekki þurfi að taka endanlega ákvörðun um 10 ára framlengingu

samninganna í síðara skiptið, sem hún kemur til greina, fyrr en 6 mánuðum fyrir valdag, þ. e. eftir að fyrir liggur hvaða orkuverð muni eiga að gilda fyrir það tímabil.

Í 4 gr. viðaukans er gerð breyting á ákvæðum 22. gr. aðalsamningsins um hluti og hluthafa í ISAL. Í fyrsta lagi er Alusuisse heimilað að selja þriðja aðila allt að 50% af hlutfé í ISAL í stað 49% áður (málsg. 22.01), og skilgreiningu samningsins á „minnihluta hluthafa“ í málsg. 1.01 (g) breytt í samræmi þar við, í „samþykktan hluthafa“. Ráðstöfun af þessu tagi verður að öllu leyti háð samþykki ríkisstjórnarinnar, sem yrði frjálst að setja hvers konar skilyrði í því sambandi, eins og um ræðir nánar í málsg. 22.03.

Jafnframt er bætt við aðalsamninginn nýrri málsg., 22.04, þar sem Alusuisse er heimilað að framselja hlutabréf í ISAL til dótturfyrirtækja í einkaeign sinni, þ. e. til lögaðila, þar sem Alusuisse á 100% hlutfjár eða eignaraðildar. Tekið er fram, að Alusuisse ábyrgist réttar og skilvísar efnir slíks aðila á skuldbindingum gagnvart ríkisstjórninni, Landsvirkjun og Hafnarfjarðarkaupstað eftir því sem um sé að ræða.

Þessi ákvæði 4. gr. eru sett í framhaldi af málsg. 3.3 í bráðabirgðasamningnum frá 1983. Jafnframt þeim er gert ráð fyrir breytingu á ákvæðum í stofnsamningi og samþykktum ISALs á fylgiskjali C með viðaukanum (fskj. IV hér).

Í 5. og 6. gr. viðaukans er fjallað um tengsl hans við hina viðaukana og þá fylgisamninga aðalsamningsins, sem þeir breyta, svo og tengslin við gildandi aðalsamning. Í málsg. 6.02 er svo fjallað um gildistöku viðaukans, í samræmi við þau sjónarmið, sem lýst var í upphafi greinargerðarinnar.

5. Um viðauka við aðstoðarsamning — rekstur

Á fylgiskjali B með viðaukanum við aðalsamning er gerð breyting á ákvæðum málsg. 2.03 (c) í aðstoðarsamningi milli Alusuisse og ISALs, þar sem fjallað er um tæknilega aðstoð hins fyrrnefnda við innkaup á hráefnum og öðrum aðföngum handa hinu síðarnefnda. Hefur grein þessi verið mjög til umræðu í deilumálum aðila vegna ákvæða hennar þess efnis, að Alusuisse skuli jafnan leitast við að tryggja að ISAL geti fengið þessi aðföng með beztu skilmálum og skilyrðum, sem fyrir hendi eru.

Með breytingu þessari er það gert ótvírætt, að umrædd ákvæði 2.03 (c) um „beztu skilmála“ eigi við í þeim tilvikum, þegar Alusuisse veitir ISAL aðstoð sem ráðgjafi við innkaup hjá þriðja aðila, en ekki þegar það er sjálft að selja ISAL hráefni frá fyrirtækjum innan samsteypunnar. Frá sjónarmiði Alusuisse skiptir þessi túlkun ákvæðisins ekki aðeins máli gagnvart ríkisstjórninni, heldur einnig gagnvart hugsanlegum samstarfsaðila í ISAL samkvæmt hinum nýju ákvæðum þar um, og hefur fyrirtækið því lagt áherzlu á að fá aðstoðarsamningnum breytt að þessu sinni.

Eftir sem áður verður það málsg. 27.03 í aðalsamningnum, um hlutlægan mælikvarða á viðskiptaháttum milli óháðra aðila, sem geymir aðalákvæðin um mat á viðskiptum Alusuisse og ISALs. Við það mat er það meginálitaefnið, hvaða viðskipti óháðra aðila séu sambærileg við viðskiptin hjá ISAL, og á það álitaefni getur reynt með svipuðum hætti hvort sem aðstoðarsamningnum er breytt eða ekki. — Gert er annars ráð fyrir, að reglur málsg. 27.03 verði meðal þeirra atriða, sem til umræðu komi í framhaldsviðræðum aðilanna um skattamál, sem fyrirhugaðar eru.

6. Um rafmagnssamninginn.

Í sérstakri umsögn forstjóra og aðstoðarforstjóra Landsvirkjunar, sem er hér hjálagað sem fylgiskjal nr. I, er að finna lýsingu þriðja viðauka við rafmagnssamninginn, en meginatriði hans eru eftirfarandi:

- a. Orkuverð verður í framtíðinni breytilegt þannig að grunnverð verður 15 mill/kWh. Verðið breytist í samræmi við vísitölu (I) álverðs, þó þannig að orkuverðið verður aldrei undir 12,5 mill/kWh og ekki yfir 18,5 mill/kWh. Vísitalan er reiknuð út frá hreyfingum fjögurra álverða, sem nákvæmlega eru skilgreind í rafmagnssamningnum.
- b. Ný grein kveður svo á um að á fimm ára fresti geti hvor aðili um sig óskað eftir endurskoðun á samningnum, ef átt hafa sér stað ófyrirsjáanlegar og óhagstæðar breytingar á aðstæðum, sem leiða til röskunar á jafnvægi samningsins og harðréttis fyrir aðila.
- c. Ef annar hvor aðilinn neitar að verða við ósk um viðræður um endurskoðun má skjóta slíkri neitun til úrskurðar gerðardóms, sem taka verður afstöðu til þess, hvort breyttar forsendur liggja fyrir þannig að aðilum beri að hefja viðræður um endurskoðun samningsins. Ef slíkar viðræður leiða ekki til niðurstöðu, þá má einnig skjóta þeim ágreiningi til gerðardóms.
- d. Hínar nýju breytingar á rafmagnssamningnum taka gildi um leið og þriðji viðauki við aðalsamning ríkisstjórnarinnar og Alusuisse, þ. e. að fenginni staðfestingu Alþingis.
- e. Gildistími hins nýja orkuverðs er 20 ár, þ. e. frá því nú og þar til 35 ár eru liðin frá fyrsta afhendingardegi rafmagns (1. október 2004), enda hafi aðalsamningurinn verið framlengdur frá 1994 til 2004. Að þeim tíma loknum getur hann framlengt um 10 ár til viðbótar, ef aðalsamningurinn er þá framlengdur. Komi til slíkrar framlengingar, skal samið um nýtt rafmagnsverð, ef ósk kemur fram um það af hálfu annars hvors aðilans. Í samningnum er að finna ákvæði um viðmiðun við ákvörðun nýs rafmagnsverðs sem eru hagstæð Landsvirkjun. Fimm ára endurskoðunarreglan gildir einnig á þessum síðustu 10 árum samningsins.

Fylgiskjal I.

Umsögn forstjóra og aðstoðarforstjóra Landsvirkjunar varðandi fyrirhugaðar breytingar á rafmagnssamningi Landsvirkjunar og Íslenzka Álfélagsins hf. (ISAL), dags. 2. nóvember 1984.

Fylgiskjal II.

Fylgiskjal A með þriðja viðauka við aðalsamninginn milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd. — **Þriðji viðauki við rafmagnssamning milli Landsvirkjunar og Íslenzka Álfélagsins hf.**

Fylgiskjal III.

Fylgiskjal B með þriðja viðauka við aðalsamning milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd. — **Þriðji viðauki við aðstoðarsamning — rekstur milli Íslenzka Álfélagsins hf. og Swiss Aluminium Ltd.**

Fylgiskjal IV.

Fylgiskjal C með þriðja viðauka við aðalsamning milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd. — **Breyting á stofnsamningi og samþykktum fyrir Íslenzka Álfélagið hf.**

Fylgiskjal V.

Sáttargerðarsamningur milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd., dags. 5. nóvember 1984.

Fylgiskjal VI.

Bréf um samkomulag milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Ltd., dags. 5. nóvember 1984.

Fylgiskjal I.

Umsögn forstjóra og aðstoðarforstjóra Landsvirkjunar varðandi fyrirhugaðar breytingar á rafmagnssamningi Landsvirkjunar og Íslenska Álfélagsins h.f. (ISAL)

A. Breytingar á rafmagnssamningum

Hér á eftir verður gerð grein fyrir helstu breytingum sem fyrirhugaðar eru á rafmagnssamningi Landsvirkjunar og ISAL frá 28. júní 1966 eins og honum hefur verið breytt með fyrsta viðauka frá 28. október 1969 og öðrum viðauka frá 10. desember 1975, en ætlunin er að hinar nýju breytingar verði í sérstökum þriðja viðauka við rafmagnssamninginn.

1. Nýtt orkuverð og verðbreytingaákvæði

Orkuverð skal reiknast í byrjun hvers ársfjórðungs fyrir þann ársfjórðung eftir neðangreindri formúlu, þó þannig að orkuverðið verði aldrei undir 12,5 Bandaríkjamill á kWst og aldrei yfir 18,5 Bandaríkjamill á kWst:

$$P = P_0 (0.3 + 0.7 \times 0.86 \times I).$$

Skýringar:

P = Orkuverð í Bandaríkjamillum á kWst.

P₀ = Viðmiðunarverð = 15 Bandaríkjamill á kWst.

I = Vísitala reiknuð skv. neðangreindri formúlu:

$$I = 0.25 \left[\frac{LME}{LME_0} + \frac{MW}{MW_0} + \frac{PIP}{PIP_0} + \frac{ASIP}{ASIP_0} \right]$$

Þar sem:

LME = Meðaltal fyrir undanfarandi ársfjórðung á daglegum meðalverðum á hrááli eins og skráð í Metal Bulletin fyrir hráál sem er a. m. k. 99,5% hreint ("Cash delivery") og breytt frá sterlingspundum í dollara á gengi hvers dags eftir miðjugengi eins og það er skráð í Financial Times (á blaðsíðunni sem sýnir "Currencies, Money and Capital Markets" í tölunni "The Dollar Spot and Forward").

LME₀ = 64,70 U.S. Bandaríkjacent á pund, sem er meðaltal reiknað á sama hátt og að ofan er greint fyrir LME fyrir tímabilið 1. jan. 1983 til og með 30. júní 1984. (Reiknað er með að 1 tonn samsvari 2204,62 pundum.)

MW = Meðaltal fyrir undanfarandi ársfjórðung af mánaðarmeðalverðum í Bandaríkjacentum á pund fyrir hráál sem er a. m. k. 99,7% hreint ("Cash delivery"), eins og skráð í Metals Week USA undir fyrirsögninni "U.S. Free Market".

MW₀ = 68,70 Bandaríkjacent á pund reiknað á sama hátt og að ofan er getið fyrir MW tímabilið 1. jan. 1983 til og með 30. júní 1984.

PIP = Hin alþjóðlega verðvísitala Pechiney fyrir undanfarandi ársfjórðung um verð á hrááli sem er a. m. k. 99,5% hreint og gildir fyrir sölu til óskyldra viðskiptavina eins og skráð í Metal Bulletin.

PIP₀ = 161,42 sem er meðaltal ofangreindrar PIP vísitölu fyrir tímabilið 1. jan. 1983 til og með 30. júní 1984.

ASIP = Meðaltal af neðangreindum tveimur verðum fyrir undanfarandi ársfjórðung:
a) Meðaltal í Bandaríkjacentum á pund af söluverði Swiss Aluminium Ltd. til óskyldra viðskiptavina fyrir hráál a. m. k. 99,7% hreint.

b) Meðaltal í Bandaríkjacentum á pund fyrir sölu á a. m. k. 99,7% hreinu hrááli til óskyldra aðila frá hinum tveimur álverum sem Alusuisse á í Þýskalandi.

ASIP₀ = 63,03 Bandaríkjacent á pund sem er meðaltal af ASIP reiknað á sama hátt og að ofan er greint fyrir tímabilið 1. jan. 1983 til og með 30. júní 1984.

Gert er ráð fyrir því að þegar á ASIP verðin reyni samkvæmt framangreindri formúlu eigi Landsvirkjun rétt á að ASIP verðin séu sannreynd af óháðum löggiltum endurskoðanda.

2. Endurskoðun skilmála

Á fimmta, tíunda og fimmtánda árdegi rafmagnssamningsins getur hvort heldur Landsvirkjun eða ISAL tilkynnt hinum aðilanum með sex mánaða fyrirvara að átt hafi sér stað teljandi og ófyrirsjáanleg breyting til hins verra á aðstæðum, að frátöldum breytingum á valdi Landsvirkjunar eða ISAL, sem hafi haft í för með sér alvarleg áhrif á fjárhagsstöðu Landsvirkjunar eða ISAL, hvort sem í hlut á, þannig að hún raski bæði jafnvæginu í samningnum og valdi óeðlilegu harðrétti fyrir þann aðila sem í hlut á. Komi tilkynning af þessu tagi fram ber aðilum að leitast við að ná samkomulagi um breytingu á rafmagnssamningnum til að leysa aðilann, sem í hlut á, undan afleiðingum umræddrar breytingar á aðstæðum. Nái aðilar ekki samkomulagi um tilvist eða áhrif breyttra aðstæðna, er hvorum þeirra fyrir sig heimilt að skjóta slíkum ágreiningi til úrskurðar gerðardóms samkvæmt aðalsamningi ríkisstjórnarinnar og Alusuisse, svo og hugsanlegum ágreiningi um þær samningsbreytingar, sem nauðsynlegar séu vegna þeirra.

3. Gildistaka og gildistími

Hinn nýi rafmagnssamningur tekur gildi um leið og hinar fyrirhuguðu breytingar á aðalsamningi ríkisstjórnarinnar og Alusuisse eru staðfestar af Alþingi. Rafmagnssamningnum er ætlað að gilda til 1. október árið 2004, þ. e. í um 20 ár, og gilda á því tímabili framangreind ákvæði um endurskoðun skilmála.

Að 20 ára gildistímanum liðnum má framlengja rafmagnssamninginn um 10 ár til viðbótar ásamt aðalsamningnum og hefur ríkisstjórnin einhliða heimild til slíkrar framlengingar svo og Alusuisse samkvæmt óbreyttum ákvæðum þar að lútandi í 49. grein aðalsamningsins. Komi til slíkrar framlengingar ber samkvæmt þriðja viðaukanum við rafmagnssamninginn að semja um nýtt rafmagnsverð komi fram ósk um það af hálfu Landsvirkjunar eða ISAL, en að öðrum kosti gildir óbreytt verð út framlengingartímenn. Komi til samningsumleitana um nýtt rafmagnsverð fyrir framlengingartímenn ber m. a. að taka tillit til raforkukostnaðar í áliðnaði í Evrópu og Ameríku, samkeppnisstöðu á mörkuðum í Evrópu og Ameríku fyrir ál, sem framleitt er á Íslandi, og framleiðslukostnaðar raforku frá vatnsorkuverum á Íslandi. Náist ekki samkomulag um nýtt verð skal það ákveðið af dómnefnd þriggja sérfræðinga, sem tilnefnd yrði af aðilum eftir ákveðnum reglum. Verð, sem ákveðið yrði samkvæmt framangreindu, skal gilda í þau 10 ár, sem hér er um að ræða, en vera háð hugsanlegri breytingu eftir fyrstu 5 árin samkvæmt ákvæðinu um endurskoðun skilmála.

B. Umsögn

Veigamesta breytingin á rafmagnssamningnum snertir orkuverðið, en hún felur í sér u. þ. b. tvö- til þreföldun á því orkuverði frá ISAL sem Landsvirkjun bjó við, áður en bráðabirgðasamningur ríkisstjórnar Íslands og Alusuisse gekk í gildi þann 23. september 1983. Til þess að lýsa því frekar hvaða áhrif þetta hefur á tekjur Landsvirkjunar er vísað til meðfylgjandi myndar sem sýnir samanburð á orkuverði samkvæmt núverandi samningi og því orkuverði sem áætlað er að hinn nýi samningur færi Landsvirkjun. Samanburðurinn

sýnir rauntölur frá ársbyrjun 1979 og áætlun um framtíðarorkuverð sem byggjast á spám frá Chase Econometrics og sérfræðingunum James King og Robin Adams. Spáin, sem sýnd er á myndinni, er nokkurn veginn meðaltalið af áðurnefndum spám. Eins og lesa má af meðfylgjandi mynd eru helstu niðurstöður þessar:

- i) Viðbótartekjur Landsvirkjunar frá ISAL samkvæmt nýja samningnum á tímabilinu 1985—1989 eða næstu fimm ár áætlast tæpar 2.100 millj. króna á öllu tímabilinu eða um 415 millj. króna á ári að jafnaði.
- ii) Viðbótartekjur Landsvirkjunar samkvæmt nýja samningnum og bráðabirgðasamningnum áætlast u. þ. b. 2.230 millj. króna fram til ársloka 1989.
- iii) Til þess að átta sig betur á þýðingu nýja samningsins hefur einnig verið reiknað út hvað hann hefði gefið í aðra hönd miðað við raunverulega þróun í verðlagningu á áli og sést þá að orkuverðið hefði sveiflast milli 12,5 og 16,5 Bandaríkjamill á kWst á tímabilinu 1979 fram til þessa dags.

Meðalorkuverð í Evrópu til álvera er nú talið á bilinu 14—15 Bandaríkjamill á kWst og í Noregi er það nú um og innan við 9 Bandaríkjamill á kWst, en Noregur er einmitt það land sem Alusuisse hefur einna helst talið að ætti að miða við í samkeppnisaðstöðu ISAL. Orkuverð í Norður-Ameríku til álvera er töluvert hærra en í Evrópu eða um 20 Bandaríkjamill á kWst, en nú á allra síðustu tímum hafa nokkur helstu raforkufyrirtæki þar boðið upp á verulega verðlækkun raforku, tímabundið, meðan áliðnaðurinn er í þeirri kreppu sem nú stendur yfir. Þá hafa sérfræðingar þeir, sem komið hafa við sögu við undirbúning samningsviðræðnanna við Alusuisse, komist að þeirri niðurstöðu að samkeppnisaðstaða ISAL væri með þeim hætti að orkuverð hér þyrfti að vera um 4 Bandaríkjamill á kWst lægra miðað við Evrópu og um 5 Bandaríkjamill á kWst miðað við N-Ameríku til þess að ISAL stæði fjárhagslega jafnfætis sambærilegum bræðslum á þessum svæðum.

Hinn nýi samningur gerir einnig ráð fyrir því að aðilar hafi möguleika á að opna samninga á fimm ára fresti hvað varðar orkuverð og afhendingarskilmála. Er hér um nýmæli að ræða, þar sem ekkert slíkt ákvæði hefur áður verið fyrir hendi í rafmagnssamningi Landsvirkjunar og ISAL. Eru hin nýju ákvæði hér að lútandi mjög mikilvæg fyrir Landsvirkjun, þar sem þau veita fyrirtækinu æskilegan rétt til opunar samninga ef tiltekna aðstæður eru fyrir hendi.

Upphaflegi rafmagnssamningurinn gerir ráð fyrir því að hann gildi í 25 ár, þ. e. til 1994, en sé síðan tvívegis framlengjanlegur um 10 ár í senn, þannig að hann fylgi hugsanlegum framlengingum ríkisstjórnarinnar eða Alusuisse af því tagi á aðalsamningnum. Komi til slíkra framlenginga er heimilt að endurskoða rafmagnsverðið eftir ákveðnum reglum með hliðsjón af þróun álverðs í Noregi og heimsmarkaðsverði á áli. Í drögunum að þriðja viðauka rafmagnssamningsins er gert ráð fyrir 20 ára samningstíma með áðurnefndum ákvæðum varðandi breytingar á orkuverði á 5 ára fresti svo og möguleika á 10 ára framlengingu á þann hátt sem greint er frá í lið 3 í greinargerðinni hér að framan. Komi til slíkrar framlengingar gilda þargreindar verðbreytingareglur, sem telja verður að séu Landsvirkjun hagstæðari en þær sem fyrir eru. Samkvæmt þriðja viðaukanum getur samningurinn samkvæmt þessu gilt til 1. október árið 2004 eða til 1. október árið 2014, komi til umræddrar framlengingar, þ. e. jafnlengi og núverandi samningur getur gilt lengst.

Með hliðsjón af framangreindu er það álit okkar að samkomulag það sem lögð hafa verið drög að um breytingar á rafmagnssamningi Landsvirkjunar og ISAL sé Landsvirkjun mjög í vil og fyrirtækinu til verulegra hagsbóta.

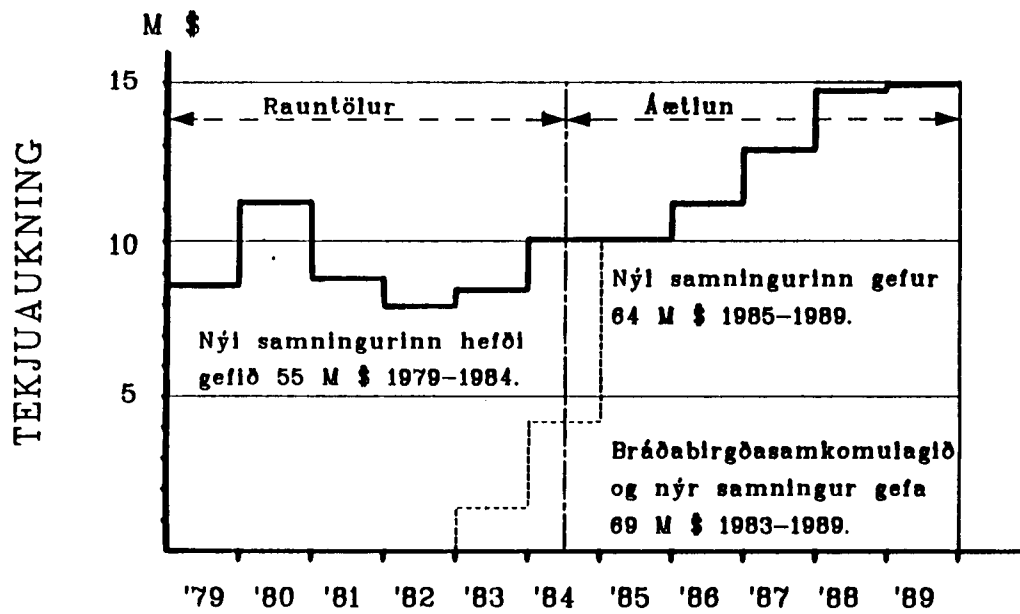
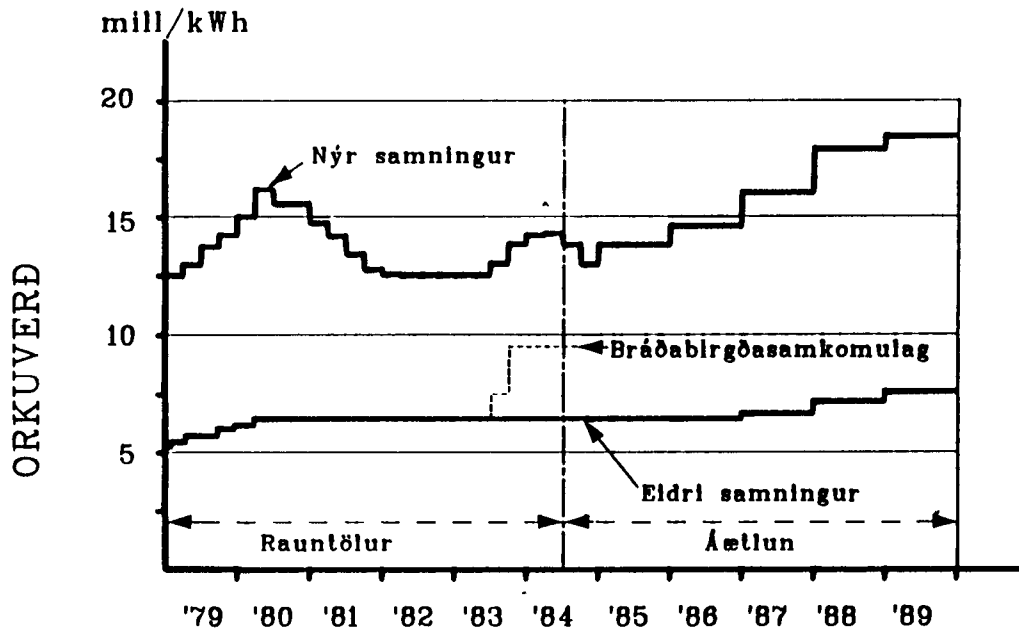
Reykjavík, 2. nóvember 1984.

Halldór Jónatansson
forstjóri

Jóhann Már Mariússon
aðstoðarforstjóri

Fylgiskjal

Samanburður á orkuverði 1979—89 og tekjuaukning af nýjum samningi.

Fylgiskjal II.

**FYLGISKJAL A
MEÐ ÞRIÐJA VIÐAUKA VIÐ AÐALSAMNINGINN
MILLI RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS OG
SWISS ALUMINIUM LTD.**

ÞRIÐJI VIÐAUKI

VIÐ

RAFMAGNSSAMNING

MILLI

LANDSVIRKJUNAR

OG

ÍSLENZKA ÁLFÉLAGSINS HF.

SAMNINGUR gerður hinn 5. dag nóvembermánaðar 1984

MILLI

LANDSVIRKJUNAR (The National Power Company, hér á eftir nefnd „Landsvirkjun“)

annars vegar

OG

ÍSLENZKA ÁLFÉLAGSINS HF. (Icelandic Aluminium Company Limited, hér á eftir nefnt „ISAL“)

hins vegar.

Ríkisstjórn Íslands („ríkisstjórnin“) og Swiss Aluminium Limited („Alusuisse“) eru aðilar að samningi dagsettu 28. mars 1966, er staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 76, 13. maí 1966 og gekk í gildi 20. september 1966 og hefur verið breytt (i) með fyrsta viðauka dagsettu 28. október 1969, er staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 19, 6. apríl 1970 og gekk í gildi 16. apríl 1970, og (ii) með öðrum viðauka dagsettu 10. desember 1975 og staðfestum með lögum frá Alþingi nr. 42, 25. maí 1976, er tók gildi 12. júní 1976 (hér á eftir svo breyttur nefndur „aðalsamningurinn“), og fjallar, meðal annars, um byggingu og rekstur álbræðslu með tilheyrandi búnaði við Straumsvík í Hafnarfjarðarkaupstað (hér á eftir nefnd „bræðslan“), í eigu ISALs;

Aðalsamningnum verður nú enn breytt með þriðja viðauka með sömu dagsetningu og þessi samningur;

Landsvirkjun og ISAL eru aðilar að rafmagnssamningi, er fylgir aðalsamningnum sem fylgiskjal A, og er dagsettu 28. júní 1966 og gekk í gildi hinn 20. september 1966, og hefur verið breytt (i) með fyrsta viðauka dagsettu 28. október 1969, er gekk í gildi 16. apríl 1970, og (ii) með öðrum viðauka dagsettu 10. desember 1975, er gekk í gildi 12. júní 1976 (hér á eftir svo breyttur nefndur „rafmagnssamningurinn“), og fjallar samningurinn, meðal annars, um afhendingu á rafmagni frá Landsvirkjun til rekstrar bræðslunnar;

Ríkisstjórnin og Alusuisse eru aðilar að samningi dagsettu 23. september 1983 („bráðabirgðasamningnum“), þar sem samþykkt var, meðal annars, að teknar skyldu upp samningaviðræður um endurskoðun á verði á rafmagni til bræðslunnar og öðrum skilmálum rafmagnssamningsins og tiltekin bráðabirgðabreyting á verðinu látin gilda á meðan þær samningaviðræður stæðu yfir;

Ríkisstjórnin og Alusuisse, ásamt Landsvirkjun og ISAL, hafa átt með sér þessar samningaviðræður og komist að þeirri niðurstöðu, að rafmagnssamningnum skuli breytt á þeim grundvelli sem lýst er hér á eftir;

MEÐ SKÍRSKOTUN TIL ÞESSA ER HÉR MEÐ GERÐUR EFTIRFARANDI SAMNINGUR:

1. gr.

Heiti samnings þessa og skýringar á orðum, sem notuð eru í honum

1.01 Samning þennan ber að nefna þriðja viðauka við rafmagnssamninginn milli Landsvirkjunar og Íslenzka Álfélagsins hf.

1.02. Eftirtalin orð, sem notuð eru í samningi þessum eða í rafmagnssamningnum, skulu þar hafa sömu merkingu og þeim er gefin í eftirtöldum málsg. 1. greinar aðalsamningsins

(með áorðnum breytingum samkvæmt fyrsta, öðrum og þriðja viðauka við aðalsamninginn), nema annars gerist þörf vegna samhengis:

„Ríkisstjórnin“	málsgr. 1.01 (a)
„Alusuisse“	málsgr. 1.01 (b)
„Landsvirkjun“	málsgr. 1.01 (c)
„ISAL“	málsgr. 1.01 (e)
„Bræðsla“	málsgr. 1.03 (b)
„AR I“	málsgr. 1.03 (o)
„AR II“	málsgr. 1.03 (p)
„AR III“	málsgr. 1.03 (q)
„AR IV“	málsgr. 1.04 (c)

1.03. Eftirtalin orð, sem notuð eru í samningi þessum, hafa þar sömu merkingu og þeim er gefin í eftirtöldum málsgreinum 1. greinar þriðja viðauka við aðalsamninginn, nema annars gerist þörf vegna samhengis:

„Fylgiviðaukar“	málsgr. 1.03
„Gildistökudagur“	málsgr. 1.05

1.04. Eftirtalin orð, sem notuð eru í samningi þessum, hafa þar sömu merkingu og þeim er gefin í eftirtöldum málsgreinum 1. greinar rafmagnssamningsins (eins og honum er breytt með fyrsta og öðrum viðauka við rafmagnssamninginn og með samningi þessum), nema annars gerist þörf vegna samhengis:

„Samningsbundið rafmagn“	málsgr. 1.02 (f)
„Samningsbundið verð“	málsgr. 1.02 (k)
„Lágmarksmagn“	málsgr. 1.02 (n)
„Afgangsorka“	málsgr. 1.03 (g)

2. gr.

Breyting á ákvæðum rafmagnssamningsins um verð á samningsbundnu rafmagni

2.01. 13. gr. rafmagnssamningsins er hér með breytt í heild og hljóðar nú þannig:

„13. gr.

Samningsbundið verð

13.01. ISAL skal greiða fyrir allt samningsbundið rafmagn, sem afhent er til bræðslunnar, það verð sem í gildi er samkvæmt neðanskraðu á hverju því tímabili, er hér greinir („samningsbundið verð“):

- Frá gangsetningardegi fyrsta áfanga bræðslunnar og til 31. desember 1975 er verðið 3,0 Bandaríkjamill fyrir hverja kWst.
- Frá 1. janúar 1976 til 30. júní 1976 er verðið 3,5 Bandaríkjamill fyrir hverja kWst.
- Frá 1. júlí 1976 til 30. júní 1977 er verðið 4,0 Bandaríkjamill fyrir hverja kWst.
- Frá 1. júlí 1977 til 31. desember 1977 er verðið 4,5 Bandaríkjamill fyrir hverja kWst eða það verð sem kveðið er á í 14. gr. samnings þessa (eins og henni var breytt með öðrum viðauka við rafmagnssamninginn) hvort sem lægra er, en þó eigi lægra en 4,0 Bandaríkjamill fyrir hverja kWst.
- Frá 1. janúar 1978 til 30. júní 1983 er verðið eins og kveðið er á í 14. gr. (eins og henni var breytt með öðrum viðauka við rafmagnssamninginn).

- (f) Frá 1. júlí 1983 til gildistökudags þriðja viðauka við rafmagnssamninginn skal verðið vera eins og kveðið er á í gr. 3.1 í bráðabirgðasamningi á milli ríkisstjórnarinnar og Alusuisse dagsettum 23. september 1983.
- (g) Frá gildistökudegi þriðja viðauka rafmagnssamningsins að þrítugasta og fimmta árdegi AR I eða þar til gildistími samnings þessa er útrunninn, ef lokamálsliður málsgr. 15.01 á við, skal verðið vera eins og kveðið er á í 14. gr. samnings þessa.
- (h) Frá þrítugasta og fimmta árdegi AR I og þar til gildistími samnings þessa er útrunninn (að því tilskildu að gildistíminn sé framlengdur fram yfir þann árdag samkvæmt málsgr. 49.01 í aðalsamningi) skal verðið vera eins og kveðið er á í 15. gr. samnings þessa.

13.02. Ef svo fer á einhverju almanaksári eftir AR I, AR II, AR III eða AR IV, að Landsvirkjun getur af einhverjum ástæðum, þar á meðal vegna óviðráðanlegra aflfa (force majeure) (að undanteknum takmörkunum samkvæmt málsgr. 12.05 eða 12.06 og takmörkunum á afgangorku), eigi séð bræðslunni fyrir samningsbundnu rafmagni í því orkumagni, sem svarar lágmarksmagni, þá skal eftir ósk ISALs, og þrátt fyrir ákvæði 15. gr. (ef gildistími aðalsamningsins hefur verið framlengdur eins og þar um ræðir) eða 28. gr. samnings þessa, framlengja tímunn, sem afhenda á samningsbundið rafmagn á samningsbundnu verði ákveðnu samkvæmt 14. gr. samnings þessa, um þann hluta úr almanaksári er svarar til þess hundraðshluta, sem orkumagnið, sem afhent er á tilteknu almanaksári, er minna en lágmarksmagn (í réttu hlutfalli ef um hluta úr almanaksári er að ræða).“

3. gr.

Breyting á ákvæðum rafmagnssamningsins er varða útreikning á verði á samningsbundnu rafmagni

3.0. 14. grein rafmagnssamningsins breytist í heild og hljóðar nú þannig:

„14. gr.

Útreikningur samningsbundins verðs

14.01. ISAL skal greiða fyrir allt samningsbundið rafmagn, sem afhent er til bræðslunnar, við því samningsbundna verði og með þeim hætti, er hér greinir:

- (a) Hið samningsbundna verð skal reiknað í byrjun hvers almanaksársfjórðungs fyrir þann ársfjórðung.
- (b) Hið samningsbundna verð skal reiknað samkvæmt eftirfarandi formúlu:

$$P = P_0 (0,3 + 0,7 \times 0,86 \times I)$$
þar sem:

P = samningsbundið verð í Bandaríkjamillum á kWst;

P₀ = 15,000 Bandaríkjamill á kWst;

I = vísitala, sem reiknuð er samkvæmt eftirfarandi formúlu:

$$I = 0,25 \left[\frac{LME}{LME_0} + \frac{MW}{MW_0} + \frac{PIP}{PIP_0} + \frac{ASIP}{ASIP_0} \right]$$

þar sem:

LME = Meðaltalið, fyrir undanfarandi almanaksársfjórðung, tilgreint í Bandaríkjacentum á pund (2204,62 pund = 1 tonn), af daglegum meðaltöldum verðskráningum hjá London Metals Exchange á frumbræddu áli, með lágmarkshreinleika 99,5 af hundraði, staðgreiddu við afhendingu, eins og

- þær eru birtar í Metal Bulletin, og umreiknaðar úr sterlingspundum í Bandaríkjadollara eftir meðaltöldu síðasta daggengi á viðkomandi skráningardegi samkvæmt birtingu í Financial Times (á blaðsíðunni „Currencies, Money and Capital Markets“, í töflunni „The Dollar Spot and Forward“);
- $LME_0 = 64,70$ Bandaríkjacent á pund, sem er meðaltalið fyrir tímabilið 1. janúar 1983 til og með 30. júní 1984, tilgreint í Bandaríkjacentum á pund (2204,62 pund = 1 tonn), af daglegum meðaltöldum verðskráningum hjá London Metals Exchange á frumbræddu áli, með lágmarkshreinleika 99,5 af hundraði, staðgreiddu við afhendingu, eins og þær eru birtar í Metal Bulletin, og umreiknaðar úr sterlingspundum í Bandaríkjadollara eftir meðaltöldu síðasta daggengi á viðkomandi skráningardegi samkvæmt birtingu í Financial Times (á blaðsíðunni „Currencies, Money and Capital Markets“, í töflunni „The Dollar Spot and Forward“);
- MW = Meðaltalið, fyrir undanfarandi almanaksársfjórðung, á meðaltöldum mánaðarlegum verðskráningum í Bandaríkjacentum á pund á frumbræddu áli, með lágmarkshreinleika 99,7 af hundraði, staðgreiddu við afhendingu, eins og þær eru birtar í Metals Week USA undir fyrirsögninni „U. S. Free Market“;
- $MW_0 = 68,71$ Bandaríkjacent á pund, sem er meðaltalið fyrir tímabilið 1. janúar 1983 til og með 30. júní 1984 af meðaltöldum mánaðarlegum verðskráningum í Bandaríkjacentum á pund á frumbræddu áli, með lágmarkshreinleika 99,7 af hundraði, staðgreiddu við afhendingu, eins og þær eru birtar í Metals Week USA undir fyrirsögninni „U. S. Free Market“;
- PIP = Alþjóðleg verðvísitala Pechiney (Pechiney International Price index) fyrir undanfarandi almanaksársfjórðung um verð á frumbræddu áli seldu samkvæmt reikningi til óháðra viðskiptavina, með lágmarkshreinleika 99,5 af hundraði, eins og hún er birt í Metal Bulletin;
- $PIP_0 = 161,42$, sem er meðaltalið fyrir tímabilið 1. janúar 1983 til og með 30. júní 1984 af alþjóðlegum verðvísitölum Pechiney á hverjum almanaksársfjórðungi um verð á frumbræddu áli seldu til óháðra viðskiptavina, með lágmarkshreinleika 99,5 af hundraði, eins og þær voru birtar í Metal Bulletin;
- ASIP = Fyrir undanfarandi almanaksársfjórðung, helmingur summunnar af
- (x) meðaltalinu, tilgreindu í Bandaríkjacentum á pund (2204,62 pund = 1 tonn), af söliverði á frumbræddum álhleifum, með lágmarkshreinleika 99,7 af hundraði, við sölu frá Alusuisse til óháðra viðskiptavina, plús
  - (y) meðaltalinu, tilgreindu í Bandaríkjacentum á pund (2204,62 pund = 1 tonn), af söliverði á frumbræddum álhleifum, með lágmarkshreinleika 99,7 af hundraði, við sölu frá hinum tveimur þýsku álbræðslum í eigu Alusuisse til óháðra viðskiptavina;
- $ASIP_0 = 63,03$ Bandaríkjacent á pund, sem fyrir tímabilið 1. janúar 1983 til og með 30. júní 1984 er helmingur summunnar af
- (x) meðaltalinu, tilgreindu í Bandaríkjacentum á pund (2204,62 pund = 1 tonn), af söliverði á frumbræddum álhleifum, með lágmarkshreinleika 99,7 af hundraði, við sölu frá Alusuisse til óháðra viðskiptavina, plús
  - (y) meðaltalinu, tilgreindu í Bandaríkjacentum á pund (2204,62 pund = 1 tonn), af söliverði á frumbræddum álhleifum, með lágmarkshreinleika

99,7 af hundraði, við sölu frá hinum tveimur þýsku álbræðslum í eigu Alusuisse til óháðra viðskiptavina.

14.02 Þrátt fyrir ákvæði málsgreinar 14.01 skal hið sanningsbundna verð aldrei vera lægra en 12,5 Bandaríkjamill á kWst eða hærra en 18,5 Bandaríkjamill á kWst.

14.03. Innan 20 daga eftir að Alusuisse leggur fram ASIP fyrir undanfarandi almanaksársfjórðung, og aðeins einu sinni á hverjum einstökum almanaksársfjórðungi, er Landsvirkjun heimilt að óska eftir því að fyrirtæki óháðra löggiltra endurskoðenda, sem Landsvirkjun og Alusuisse velja sameiginlega, endurskoði og sannprófi útreikninga Alusuisse á ASIP fyrir undanfarandi fjóra almanaksársfjórðunga. Kostnað af þessari endurskoðun hverju sinni á Landsvirkjun að bera, nema endurskoðunin leiði í ljós að teljandi mismunur sé á ASIP fyrir einhvern hinna undanfarandi fjögurra ársfjórðunga og því ASIP sem Alusuisse lagði fram í öndverðu, en í því tilviki skal Alusuisse bera þann hluta kostnaðarins af þeirri endurskoðun sem heimfæra má til þess ársfjórðungs, er mismunurinn varð á. Aldrei skal útreikningur á ASIP fyrir neinn almanaksársfjórðung endurskoðaður þannig oftar en einu sinni.

14.04. Ef svo fer að einhverjar af þeim upplýsingum, sem á þarf að halda til að ganga úr skugga um LME, MW, PIP og/eða ASIP samkvæmt skilgreiningunum í málsgrein 14.01 (b) í samningi þessum, eru ekki fáanlegar fyrir einhvern almanaksársfjórðung, af ástæðum sem hvorugur aðila fær við ráðið, skal nota LME, MW, PIP og/eða ASIP fyrir undanfarandi ársfjórðung við ákvörðun á hinu sanningsbundna verði. Jafnskjótt og upplýsingarnar verða fáanlegar skal þetta sanningsbundna verð endurreiknað á grundvelli hinna nýju upplýsinga, og mismunurinn, sem við það kemur fram milli hins sanningsbundna verðs eins og það er upphaflega reiknað og eins og það er síðan endanlega reiknað, ef hann er einhver, skal greiddur af hálfu ISALs eða endurgreiddur af hálfu Landsvirkjunar, eftir því sem við á, án vaxta, í fyrsta sinn þar á eftir sem Landsvirkjun sendir ISAL reikning samkvæmt málsgrein 21.02 í samningi þessum.

14.05. Ef svo fer að einhverjar af þeim upplýsingum, sem á þarf að halda til að ganga úr skugga um LME, MW, PIP og/eða ASIP samkvæmt skilgreiningunum í málsgr. 14.01 (b) í samningi þessum, eru ófáanlegar í fjóra eða fleiri almanaksársfjórðunga samfleytt, af ástæðum sem hvorugur aðila né ríkisstjórnin eða Alusuisse fá við ráðið, skulu Landsvirkjun (í samráði við ríkisstjórnina) og ISAL (eða Alusuisse fyrir þess hönd) reyna að ná samkomulagi um að nota aðrar sambærilegar upplýsingar við útreikning á hinu sanningsbundna verði í stað þeirra upplýsinga, sem orðið hafa ófáanlegar. Nái þau samkomulagi skulu þær upplýsingar notaðar í þessu skyni, en takist þeim ekki að ná samkomulagi, er hvorum aðila um sig heimilt að vísa málefnum til gerðardóms samkvæmt 47. gr. í aðalsamningnum. Þar til málið er útkljáð með samkomulagi eða úrskurði gerðardóms og að áskildu því, sem felst í þeim málalokum, skulu ákvæði málsgr. 14.04 í samningi þessum gilda áfram.“

3.02. 15. grein rafmagnssamningsins er hér með breytt í heild og hljóðar nú þannig:

„15. gr.

Framlenging samningstíma

15.01. Ef gildistími aðalsamningsins hefur verið framlengdur um 10 ára tímabil fram yfir tuttugasta og fimmta árdag AR I samkvæmt málsgr. 49.01 í aðalsamningnum, og ef ríkisstjórnin eða Alusuisse hefur eigi síðar en þremur árum fyrir þrítugasta og fimmta árdag AR I lýst yfir með skriflegri tilkynningu til hins aðilans þeirri ætlun sinni að kjósa að framlengja gildistíma aðalsamningsins um 10 ára tímabil fram yfir þrítugasta og

fimmta árdag AR I samkvæmt málsg. 49.01 í aðalsamningnum skulu aðilarnir, að fenginni skriflegri beiðni hvors aðila sem er (ásamt ríkisstjórninni og Alusuisse), þegar hefja samningaviðræður um samningsbundna verðið á framlengingartímabilinu, eins og nánar greinir í þessari 15. gr., og skal þeim vera lokið átján mánuðum fyrir þrítugasta og fimmta árdag AR I. Hafi ekki samkomulag tekist átján mánuðum fyrir þennan þrítugasta og fimmta árdag, skal fara eftir ákvæðum málsg. 15.04. Gefi hvorugur aðili slíka skriflega beiðni, skal samningsbundna verðið samkvæmt 14. gr. samnings þessa gilda áfram þar til gildistími aðalsamningsins er útrunninn, en þó háð ákvæðum málsg. 15.03 í samningi þessum.

15.02. Samningaviðræðurnar um hið samningsbundna verð á framlengingartímabilinu skulu fara fram með það að markmiði að ákveða verð á kWst sem hæfi starfsemi á borð við rekstur bræðslunnar í ljósi þeirra aðstæðna sem þá ríkja og spá má um með sanngirni fyrir framlengingartímabilið, og skulu í því sambandi eftirfarandi atriði höfð til hliðsjónar:

- (a) Raforkukostnaður í áliðnaði í Evrópu og Ameríku;
- (b) samkeppnisstaða á mörkuðum í Evrópu og Ameríku fyrir ál sem framleitt er á Íslandi; og
- (c) framleiðslukostnaður raforku frá vatnsorkuverum á Íslandi.

15.03 Verði ekki um annað samið á þeim tíma, skal samningsbundið verð fyrir slíkt framlengingartímabil ákveðið fyrir allt tíu ára tímabilið, að áskilinni endurskoðun samkvæmt 28. grein samnings þessa miðað við fertugasta árdag AR I.

15.04. Þegar beiðni um samningaviðræður kemur fram samkvæmt málsgrein 15.01 skulu aðilarnir (ásamt ríkisstjórninni og Alusuisse) taka þátt í þeim samningaviðræðum í góðri trú. Takist þeim ekki að ná samkomulagi skal ákvörðun um samningsbundna verðið vísað til dómnefndar þriggja manna, sem eru óháðir aðilunum og eru sérfræðingar í áliðnaði og öflun raforku frá vatnsaflsstöðvum til hans. Hvor aðili skal tilnefna einn sérfræðing, og þeir tveir sérfræðingar þannig tilnefndir skulu sameiginlega tilnefna þriðja sérfræðinginn, og skal hann vera formaður dómnefndarinnar og má hvorki vera íslenskur né svissneskur ríkisborgari. Dómnefndin dæmir sjálf um valdsvið sitt, ákveður málsmeðferð og tekur ákvarðanir sínar með meirihluta atkvæða. Nefndin skal ljúka ákvörðun um hið samningsbundna verð eigi síðar en níu mánuðum fyrir þrítugasta og fimmta árdag AR I. Kjósi ríkisstjórnin eða Alusuisse, samkvæmt ákvæðum málsg. 49.01 í aðalsamningnum, að framlengja gildistíma aðalsamningsins um annað tíu ára tímabil, fram yfir þrítugasta og fimmta árdag AR I, skal slík verðákvörðun dómnefndarinnar vera endanleg og bindandi.“

4. gr.

Breyting á almennum ákvæðum rafmagnssamningsins

4.01. 28., 29., 30., 31., 32. og 33. gr. rafmagnssamningsins skulu endurmerktar sem 29., 30., 31., 32., 33. og 34. gr., í þessari röð, og jafnframt skotið inn nýrri 28. gr. svohljóðandi:

„28. gr.

Endurskoðun skilmála

28.01. Með skriflegri tilkynningu, er gefin sé eigi minna en sex mánuðum fyrir hvern þeirra daga, sem tilgreindir eru hér að neðan (eða alla þá daga), skal hvort heldur Landsvirkjun eða ISAL heimilt að tilkynna hinum aðilanum, að orðið hafi teljandi og ófyrirsjáanleg breyting til hins verra á aðstæðum, að frátöldum breytingum á valdi Landsvirkjunar eða ISALs, er hafi haft í för með sér alvarleg áhrif á efnahagsstöðu

Landsvirkjunar eða ISALs, hvors sem í hlut á, þannig að hún raski bæði jafnvæginu í samningi þessum og valdi óeðlilegu harðrétti fyrir þann aðila, sem í hlut á.

28.02. Þeir dagar, sem tilkynningu má miða við, skulu vera fimmti, tíundi eða fimmtándi árdagur þess dags er þriðji viðauki rafmagnssamningsins tekur gildi.

28.03. Jafnskjótt og slík skrifleg tilkynning er komin fram skulu Landsvirkjun (í samráði við ríkisstjórnina) og ISAL (eða Alusuisse fyrir þess hönd) eiga með sér samningaviðræður í góðri trú og reyna að ná samkomulagi um breytingu á samningi þessum, er leysi aðilann, sem í hlut á, undan afleiðingum umræddrar breytingar á aðstæðum eins og lýst er í málsgr. 28.01 í samningi þessum. Ef aðilunum tekst ekki að ná samkomulagi um tilvist eða áhrif þesskonar breytingar á aðstæðum, er hvorum þeirra um sig heimilt að vísa þeirri deilu, hvort sú breyting hafi orðið, til gerðardóms samkvæmt 47. gr. aðalsamningsins. Ef gerðardómurinn úrskurðar að slík breyting hafi orðið á aðstæðum, skulu aðilarnir reyna í góðri trú að ná samkomulagi um breytingu á samningi þessum í ljósi niðurstaðna gerðardómsins. Ef þeim tekst ekki að semja um slíka breytingu á samningnum, er hvorum þeirra um sig heimilt að vísa málefnum til gerðardóms samkvæmt 47. gr. í aðalsamningnum.“

5. gr.

Gildi samnings þessa og gildistöku dagur

5.01. Samningur þessi er gerður sem viðbótarsamningur við rafmagnssamninginn samkvæmt ákvæðum 28. gr. hans og skal talinn beinn hluti af rafmagnssamningnum, svo sem væri hann felldur inn í meginmál hans. Ákvæði rafmagnssamningsins (með fyrri breytingum) taka ekki öðrum breytingum en þeim, sem gerðar eru í samningi þessum eða með honum, og halda að öðru leyti fullu gildi.

5.02. Samningur þessi skal öðlast gildi á gildistöku degi þriðja viðauka við aðalsamninginn, enda hafi samþykki ríkisstjórnarinnar og Alusuisse verið staðfest svo sem ráðgert er hér að neðan og tilkynning samkvæmt 28. gr. rafmagnssamningsins verið gefin. Um leið falla ákvæði málsgr. 3.1 í bráðabirgðasamningnum úr gildi, og staðfesta aðilar hér með að hvorugur þeirra á eða mun hafa uppi neinar kröfur á hendur hinum vegna neinna atvika fyrir undirritun samnings þessa.

ÞESSU TIL STAÐFESTU er samningur þessi undirritaður af hálfu Landsvirkjunar og ISALs miðað við þann dag, er í upphafi greinir.

Fyrir LANDSVIRKJUN

Dr. Jóhannes Nordal
stjórnarformaður

Halldór Jónatansson
forstjóri

Fyrir ÍSLENZKA ÁLFÉLAGIÐ HF.

Halldór H. Jónsson
stjórnarformaður

Ragnar S. Halldórsson
forstjóri

Samþykki ríkisstjórnarinnar og Alusuisse við framanrituðum samningi staðfestist hér með, á þeim degi er í upphafi greinir.

Fyrir RÍKISSTJÓRN ÍSLANDS

Sverrir Hermannsson
iðnaðarráðherra

Fyrir SWISS ALUMINIUM LIMITED

Dr. Bruno F. Sorato
aðalforstjóri

Dr. Dietrich N. Ernst
forstjóri

Fylgiskjal III.

FYLGISKJAL B
MEÐ ÞRÍÐJA VIÐAUKA VIÐ AÐALSAMNING
MILLI RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS OG
SWISS ALUMINIUM LTD.

ÞRÍÐJI VIÐAUKI

VIÐ

AÐSTOÐARSAMNING — REKSTUR

MILLI

ÍSLENZKA ÁLFÉLAGSINS HF.

OG

SWISS ALUMINIUM LIMITED

SAMNINGUR gerður hinn 5. dag nóvembermánaðar 1984

MILLI

ÍSLENZKA ÁLFÉLAGSINS HF. (ICELANDIC ALUMINIUM COMPANY LIMITED, hér á eftir nefnt „ISAL“)

annars vegar,

OG

SWISS ALUMINIUM LIMITED (hér á eftir nefnt „Alusuisse“), sem er hlutafélag stofnað að svissneskum lögum

hins vegar.

Ríkisstjórn Íslands (hér á eftir nefnd „ríkisstjórnin“) og Alusuisse eru aðilar að samningi dagsettum 28. mars 1966, er staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 76, 13. maí 1966 og gekk í gildi 20. september 1966, og hefur verið breytt (i) með fyrsta viðauka dagsettum 28. október 1969, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 19, 6. apríl 1970 og gekk í gildi 16. apríl 1970, og (ii) með öðrum viðauka dagsettum 10. desember 1975, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 42, 25. maí 1976 og gekk í gildi 12. júní 1976 (hér á eftir svo breyttur nefndur „aðalsamningurinn“), og fjallar, meðal annars, um byggingu og rekstur álbræðslu með tilheyrandi búnaði (hér á eftir nefnd „bræðslan“ í Straumsvík í Hafnarfjarðarkaupstað í eigu ISALs, dótturfélags Alusuisse.

Aðalsamningnum verður nú enn breytt með þriðja viðauka, dagsettum í dag;

Alusuisse og ISAL hafa gert með sér aðstoðarsamning — rekstur, er fylgir aðalsamningnum sem fylgiskjal C2, og er dagsettur 28. júní 1966 og gekk í gildi 20. september 1966, og hefur verið breytt (i) með fyrsta viðauka dagsettum 28. október 1969, er gekk í gildi 16. apríl 1970, og (ii) með öðrum viðauka dagsettum 10. desember 1975, er gekk í gildi 12. júní 1976 (hér á eftir svo breyttur nefndur „aðstoðarsamningur — rekstur“), sem fjallar, meðal annars, um tæknilega aðstoð, er Alusuisse lætur ISAL í té við rekstur bræðslunnar;

Alusuisse og ISAL óska, með samþykki ríkisstjórnarinnar, að breyta aðstoðarsamningnum — rekstri á þeim grundvelli, sem lýst er hér á eftir;

MEÐ SKÍRSKOTUN TIL ÞESSA ER HÉR MEÐ GERÐUR EFTIRFARANDI SAMNINGUR:

1. gr.

Heiti samnings þessa og skýringar á orðum, sem notuð eru í honum

1.01 Samningur þennan ber að nefna þriðja viðauka við aðstoðarsamning — rekstur.

1.02. Eftirtalin orð, sem notuð eru í samningi þessum, skulu þar hafa sömu merkingu og þeim er gefin í eftirtöldum málsgreinum 1. greinar aðalsamningsins, nema samhengi krefjist annars:

„Ríkisstjórnin“	málsg. 1.01 (a)
„Alusuisse“	málsg. 1.01 (b)
„ISAL“	málsg. 1.01 (e)
„Dótturfélag Alusuisse“	málsg. 1.01 (f)
„Bræðsla“	málsg. 1.03 (b)

2. gr.

Breyting á ákvæðum aðstoðarsamningsins — reksturs

2.01. Málsgrein 2.03 í aðstoðarsamningi — rekstri er hér með breytt með því að fella niður orðin „með beztu skilmálum og skilyrðum, sem fyrir hendi eru“ í lok síðasta málsliðar í staflíð (c), setja punkt á eftir orðinu „hráefni“ næst á undan þeim orðum og bæta þar á eftir inn nýjum málslið, svohljóðandi:

„Hvenær sem hráefni þessi eða önnur aðföng eru, eftir ákvörðun Alusuisse og ISALs, útveguð eða keypt frá aðilum öðrum en Alusuisse eða dótturfélögum Alusuisse eða öðrum hluthöfum í ISAL, mun Alusuisse leitast við að tryggja að sú útvegung og innkaup eigi sér stað fyrir ISAL með beztu skilmálum og skilyrðum, sem fyrir hendi eru.“

3. gr.

Gildi samnings þessa og gildistökudagur

3.01. Samningur þessi er gerður sem viðbótarsamningur við aðstoðarsamning — rekstur samkvæmt ákvæðum í málsgrein 10.02 í honum og skal talinn beinn hluti af aðstoðarsamningnum — rekstri svo sem væri hann felldur inn í meginmál hans. Ákvæði aðstoðarsamnings — reksturs (með fyrri breytingum) taka ekki öðrum breytingum en þeim, sem gerðar eru í samningi þessum eða með honum, og halda að öðru leyti fullu gildi.

3.02. Samningur þessi skal öðlast gildi á gildistökudegi þriðja viðauka við aðalsamninginn, enda hafi samþykki ríkisstjórnarinnar verið staðfest svo sem ráðgert er hér að neðan og tilkynning samkvæmt málsgrein 10.02 í aðstoðarsamningi — rekstri verið gefin. Ákvæði aðstoðarsamningsins — reksturs skulu gilda frá og með 1. janúar 1984 eins og þeim er breytt með samningi þessum.

ÞESSU TIL STAÐFESTU er samningur þessi undirritaður af hálfu ISALs og Alusuisse miðað við þann dag, er í upphafi greinir.

Fyrir Íslenska Álfélagið h/f

Halldór H. Jónsson
stjórnarformaður

Ragnar S. Halldórsson
forstjóri

Fyrir Swiss Aluminium Ltd.

Dr. Bruno F. Sorato
aðalforstjóri

Dr. Dietrich M. Ernst
forstjóri

Samþykki ríkisstjórnarinnar við framanrituðu staðfestist hér með, á þeim degi er í upphafi greinir.

Fyrir Ríkisstjórn Íslands

Sverrir Hermannsson
iðnaðarráðherra

Fylgiskjal IV.

FYLGISKJAL C
MEÐ ÞRIÐJA VIÐAUKA VIÐ AÐALSAMNING
MILLI RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS OG
SWISS ALUMINIUM LTD.

**BREYTING Á STOFNSAMNINGI
OG SAMÞYKKTUM**

FYRIR

ÍSLENZKA ÁLFÉLAGIÐ H/F
(ICELANDIC ALUMINIUM COMPANY LIMITED)

Samkvæmt ákvæðum 4. greinar þriðja viðauka við aðalsamning milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Limited og í samræmi við 22. grein aðalsamningsins, eins og henni er breytt með þeim viðauka, skulu þriðja og síðasta málsgrein 9. töluliðs í stofnsamningi og þriðja og síðasta málsgrein 8. greinar í samþykktum Íslenska Álfélagsins h/f, sem bæði eru dagsett 28. júní 1966, felldar brott og eftirfarandi koma í þeirra stað:

„Engum hluthafa er heimilt að selja, framselja eða veðsetja hluti í félaginu án samþykkis ríkisstjórnar Íslands, nema hvað Alusuisse skal eiga rétt til að framselja (með sölu eða á annan hátt) hlutabréf, sem Alusuisse á í ISAL, í heild eða að hluta til eins eða fleiri lögaðila, nú eða síðar, sem eru á þeim tíma í einkaeign Alusuisse, beint eða í gegnum aðra slíka aðila í einkaeign, eða að láta gefa út hlutabréf í ISAL til slíkra aðila, og að láta framselja þau hlutabréf, sem þannig eru gefin út eða framseld, á meðal slíkra aðila og frá slíkum aðilum til Alusuisse. Slík útgáfa eða framsöl til þessara aðila eða framsöl þeirra á meðal skulu aðeins halda gildi sínu jafnlengi og þessi tengsl við Alusuisse vara, nema ríkisstjórn Íslands samþykki annað, og skulu háð því undanfarandi skilyrði, að lögaðilinn, sem hlutabréfin í ISAL eru útgefin eða framseld til, undirriti og afhendi ríkisstjórn Íslands skriflegt skjal, í því formi, er ríkisstjórnin telur fullnægjandi, þar sem hann fellst á öll ákvæði og skilmála aðalsamnings dagsetts 28. mars 1966 (með síðari breytingum) milli ríkisstjórnar Íslands og Alusuisse og fylgiskjala hans (eins og þau eru þar skilgreind) og samþykkir að vera bundinn af öllum þeim ákvæðum og skilmálum eftir því sem þau geta átt við um slíka aðila.

Sérhvert hlutabréf í félaginu skal bera eftirfarandi áletrun:

„Hlutabréf þetta má ekki veðsetja án samþykkis ríkisstjórnar Íslands og ekki má selja það eða framselja nema í samræmi við ákvæði 22. greinar í aðalsamningi dagsettum 28. mars 1966 (með síðari breytingum) milli ríkisstjórnar Íslands og Swiss Aluminium Limited.“

Fylgiskjal V.

SÁTTARGERÐARSAMNINGUR

milli

RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS

og

SWISS ALUMINIUM LIMITED

SAMNINGUR gerður hinn 5. dag nóvembermánaðar 1984

MILLI

RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS (hér á eftir nefnd „ríkisstjórnin“)

annars vegar

OG

SWISS ALUMINIUM LIMITED (hér á eftir nefnt „Alusuisse“), sem er hlutafélag stofnað að svissneskum lögum

hins vegar.

Ríkisstjórnin og Alusuisse (hér á eftir stundum nefnd „aðilarnir“ einu nafni) eru aðilar að samningi dagsettu 28. mars 1966, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 76 frá 13. maí 1966 og gekk í gildi hinn 20. september 1966, með áorðnum breytingum samkvæmt (i) fyrsta viðauka dagsettu 28. október 1969, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 19 frá 6. apríl 1970 og gekk í gildi 16. apríl 1970, og (ii) öðrum viðauka dagsettu 10. desember 1975, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 42, 25. maí 1976 og gekk í gildi 12. júní 1976 (hér á eftir svo breyttur nefndur „aðalsamningurinn“). Samningur þessi fjallar, meðal annars, um byggingu og rekstur álbræðslu með tilheyrandi búnaði við Straumsvík í Hafnarfjarðarkaupstað, í eigu Íslenszka Álfélagsins hf. („ISALs“), sem er dótturfélag Alusuisse;

Við aðalsamninginn eru tengd tiltekin fylgiskjöl, þar á meðal svonefndur aðstoðarsamningur — rekstur milli Alusuisse og ISALs;

Ríkisstjórnin og Alusuisse eru aðilar að samningi dagsettu 23. september 1983 („bráðabirgðasamningnum“), þar sem svo er á kveðið, meðal annars, að ríkisstjórnin og Alusuisse muni leitast við að leysa með vinsamlegum og skjóttum hætti tilteknar deilur eða skoðanaágreining, sem risið hafi þeirra í milli út af framleiðslugjaldinu, er ISAL greiðir samkvæmt aðalsamningnum, vegna árána 1976 til og með 1980;

Í málsgrein 1.1 í bráðabirgðasamningnum kveður svo á að ríkisstjórnin og Alusuisse muni sameiginlega skipa dómnefnd þriggja sérfræðinga í lögum, er skili álitserð um tiltekin málefni, sem lýst er í málsgrein 1.1 í bráðabirgðasamningnum;

Í málsgrein 1.2 í bráðabirgðasamningnum kveður svo á að ríkisstjórnin og Alusuisse muni sameiginlega skipa dómnefnd íslenskra skattasérfræðinga, er skili álitserð um tiltekin málefni sem lýst er í málsgrein 1.2 í bráðabirgðasamningnum;

Umræddar dómnefndir („dómnefndirnar“) hafa verið löglega skipaðar í samræmi við ákvæði bráðabirgðasamningsins og málflutningur hefur átt sér stað fyrir dómnefndunum;

Aðilarnir, sem óska að binda endi á allan ágreining sína í milli og ná fullum og endanlegum sáttum um allar kröfur, er uppi voru hafðar fyrir dómnefndunum, og um allar aðrar kröfur varðandi framleiðslugjald ISALs vegna árána 1976 til og með 1983, ásamt nokkrum öðrum kröfum, hafa ákveðið að leysa umræddar kröfur með beinni sáttargerð og að ljúka málum fyrir dómnefndunum með þeim hætti;

Aðilarnir staðfesta að þessi sátt um þessar kröfur er gerð í samhengi við heildarsamningaviðræður þeirra um þau málefni, sem getið er í bráðabirgðasamningnum, og er mikilvægur þáttur í að tryggja grundvöllinn að samningslegum tengslum þeirra í framtíðinni;

MEÐ SKÍRSKOTUN TIL ÞESSA ER HÉR MEÐ GERÐUR EFTIRFARANDI SAMNINGUR:

1. Ríkisstjórnin og Alusuisse samþykkja hér með að ljúka öllum deilum sína í milli varðandi skyldu ISALs til greiðslu á framleiðslugjaldi vegna árána 1976 til og með 1980 og

að ljúka þeim málum, sem nú eru fyrir dómnefndunum vegna þeirrar gjaldskyldu, með sátt eins og lýst er hér á eftir, og fella inn í þá sátt allar hugsanlegar deilur varðandi framleiðslugjaldsskyldu ISALs vegna árána 1981 til og með 1983, ásamt nokkrum öðrum kröfumálum. Sáttargerðin með samningi þessum tekur meðal annars til allra krafna, hverju nafni sem nefnast, sem gerðar hafa verið hvort heldur af hálfu ríkisstjórnarinnar annars vegar eða Alusuisse og/eða ISALs hins vegar varðandi framleiðslugjaldsskyldu ISALs vegna árána 1976 til og með 1983.

2. Ríkisstjórnin samþykkir að leysa Alusuisse og ISAL, og leysir þau hér með, frá öllum kröfum hverju nafni sem nefnast, að lögum, edli máls eða í öðru tilliti, þar á meðal öllum kröfum þegar gerðum fyrir dómnefndunum, án þess að tæmandi sé talið, sem ríkisstjórnin hefur nokkru sinni átt, á nú eða getur hér eftir átt eða mundi eiga gegn Alusuisse eða ISAL af hvaða atvikum eða orsökum sem er, sem nú eru fyrir hendi eða hafa gerst fram á þann dag, sem greinir hér í upphafi, að undanskildum sérhverjum kröfum sem ríkisstjórnin kann að eiga í tengslum við framleiðslugjaldsskyldu ISALs fyrir árið 1984. Alusuisse samþykkir að leysa ríkisstjórnina, og leysir hana hér með, frá öllum kröfum hverju nafni sem nefnast, að lögum, edli máls eða í öðru tilliti, sem Alusuisse og/eða ISAL getur hér eftir átt eða mundi eiga gegn ríkisstjórninni af hvaða atvikum eða orsökum sem er, sem nú eru fyrir hendi eða hafa gerst fram á þann dag, sem greinir hér í upphafi, að undanskildum sérhverjum kröfum, sem Alusuisse og/eða ISAL kunna að eiga í tengslum við framleiðslugjaldsskyldu ISALs fyrir árið 1984.

3. Vegna ofangreindrar lausnar frá kröfum og vegna annarra skuldbindinga ríkisstjórnarinnar, sem mælt er um í sáttargerðarsamningi þessum, samþykkir Alusuisse að ISAL greiði ríkisstjórninni fjárhæðina USD 3.000.000 með lækku skattinneignar þeirrar, sem stofnast hefur og er fyrir hendi samkvæmt ákvæðum málsgreinar 29.09 í aðalsamningnum. Þessa lækku skal framkvæma þann dag er sáttargerðarsamningur þessi tekur gildi, í samræmi við ákvæði málsgreinar 29.09 í aðalsamningnum, eins og þeim hefur verið breytt með málsgrein 2.07 í samningi þeim, sem er fylgiskjal A með þessum sáttargerðarsamningi.

4. Gerðar skulu breytingar á aðalsamningnum með samningi þeim, sem viðfestur er sem fylgiskjal A með sáttargerðarsamningi þessum, og eins og þar greinir. Aðstoðarsamningnum — rekstri skal breytt með samningi þeim, er fylgir sem fylgiskjal B með þessum viðfesta samningi, og eins og þar greinir. Hvorki tilvist né efni þeirra breytinga á aðalsamningnum, sem fram eru settar í fylgiskjali A, né þeirra breytinga á aðstoðarsamningnum — rekstri, sem fram koma í umræddu fylgiskjali B, felur í sér viðurkenningu af hálfu hvors aðila um sig að hann hafi brotið í bága við neitt ákvæði aðalsamningsins eða aðstoðarsamningsins — reksturs eða haldið fram neinni rangri túlkun á neinu þeirra ákvæða aðalsamningsins eða aðstoðarsamningsins — reksturs, sem breyting tekur til.

5. Sáttargerðarsamningur þessi er gerður einvörðungu til að binda endi á allan ágreining sem um ræðir í honum, til að ná fullum og endanlegum sáttum um allar kröfur sem að framan greinir, og til að komast hjá frekari fyrirhöfn, kostnaði og harðrétti af langdregnum málaferlum og deilum. Hvorki þessi sáttargerðarsamningur eða neinir af skilmálum hans né neinar samningaviðræður eða málarekstur í sambandi við hann skulu vera eða verða túlkuð sem sönnun um viðurkenningu af hálfu Alusuisse eða ISALs eða ríkisstjórnarinnar um neina ábyrgð af nokkru tagi, eða um gildi neinna krafna, staðhæfinga eða röksemda, þar á meðal þeirra, sem fram hafa verið færðar fyrir dómnefndunum, án þess að tæmandi sé talið, eða um haldleysi neinna varna eða andsvara, sem höfð hafa verið uppi gegn þeim. Eigi heldur skal sáttargerðarsamningur þessi eða nokkur af skilmálum hans, né neinar samningaviðræður eða málarekstur í sambandi við hann, vera færð fram eða við þeim tekið í sönnunarskyni eða til annarrar notkunar í neinum málaferlum gegn öðrum hvorum aðilanum, nema varðandi gildistöku og framkvæmd sáttargerðarsamnings þessa.

6. Sáttargerðarsamningur þennan munu aðilarnir leggja sameiginlega fram fyrir dómnefndirnar. Aðilarnir munu sameiginlega biðja hvora dómnefnd að færa sáttargerðarsamninginn til bókar í máli því, sem fyrir henni er, og, við gildistöku sáttargerðarsamnings þessa, að

ljúka málinu og fella endanlega niður allar kröfur, sem fram hafa verið settar fyrir þeirri dómnefnd. Sáttargerðarsamningur þessi skal hafa sama gildi og hljóta sömu meðferð og álitgerð frá hvorri dómnefnd samkvæmt málsgreinum 1.1 og 1.2 í bráðabirgðasamningnum og koma í stað endurreiknings þess sem mælt er um í málsgrein 1.6 í bráðabirgðasamningnum, og skal vera endanlegur og bindandi fyrir aðilana eins og um væri að ræða gerðardómsúrskurð samkvæmt málsgrein 47.03 í aðalsamningnum eða endanlegan dóm frá æðsta dómstóli á Íslandi eða í Sviss, og skulu aðilar fullnægja honum í góðri trú.

7. Á gildistöku sáttargerðarsamnings þessa skal endanlega fella niður allar kröfur, sem ríkisstjórnin hefur eða gæti hafa sett fram fyrir dómnefndunum; málarekstrinum samkvæmt málsgrein 1.1 og 1.2 í bráðabirgðasamningnum, og endurreikningnum sem um ræðir í málsgrein 1.6 í bráðabirgðasamningnum, skal talið lokið; og jafnframt skal endanlega fellt niður gerðardómsmál það með þátttöku aðilanna og ISALs, sem til hafði verið stofnað samkvæmt málsgrein 47.01 í aðalsamningnum fyrir Alþjóðastofnuninni til lausnar fjárfestingardeilna (ICSID).

8. Sáttargerðarsamningi þessum má ekki breyta, nema með skriflegum samningi undirrituðum af samningsaðilum. Láti annar hvor samningsaðila einhvern tíma hjá líða að framfylgja rétti sínum samkvæmt einhverjum ákvæðum sáttargerðarsamnings þessa, ber ekki að skilja það svo, sem hann sé að falla frá þeim rétti, eða að það haggi í neinu gildi sáttargerðarsamnings þessa eða rétti hvors aðila um sig til að leita fullnustu á sérhverju því ákvæði. Úr sérhverjum ágreiningi um skýringu, túlkun eða framkvæmd eða um gildi eða áhrif sáttargerðarsamnings þessa, eða varðandi réttindi aðila eða skuldbindingar samkvæmt sáttargerðarsamningi þessum, skal leysa í samræmi við ákvæði 47. greinar í aðalsamningnum.

9. Hvorugur aðila skal gefa út neina fréttatilkynningu eða aðra svipaða tilkynningu varðandi sáttargerðarsamning þennan án samþykkis hins aðilans.

10. Sáttargerðarsamningur þessi tekur gildi á gildistöku þriðja viðauka við aðalsamninginn, sem greindur er í fylgiskjali A með sáttargerðarsamningi þessum, en þó með þeim fyrirvara, að hafi sáttargerðarsamningur þessi ekki öðlast gildi 15. mars 1985, skulu sáttargerðarsamningur þessi og fylgiskjal A með honum, ásamt fylgiviðaukunum með fylgiskjali A, falla niður og ekki hafa frekara gildi, ef annar hvor aðila, ríkisstjórnin eða Alusuisse, óskar þess.

11. Samningur þessi er gerður á tveimur tungumálum, íslensku og ensku, og skulu báðir textar jafngildir.

ÞESSU TIL STAÐFESTU er sáttargerðarsamningur þessi undirritaður af hálfu ríkisstjórnarinnar og Alusuisse miðað við þann dag, er í upphafi greinir.

Fyrir RÍKISSTJÓRN ÍSLANDS

Sverrir Hermannsson
iðnaðarráðherra

Fyrir SWISS ALUMINIUM LIMITED

Dr. Bruno F. Sorato
aðalforstjóri

Dr. Dietrich N. Ernst
forstjóri.

Fylgiskjal VI.

5. nóvember 1984

BRÉF UM SAMKOMULAG

Með vísan til bráðabirgðasamnings dags. 23. september 1983 („bráðabirgðasamningsins“) milli ríkisstjórnar Íslands („ríkisstjórnarinnar“) og Swiss Aluminium Ltd. („Alusuisse“), um málefni varðandi álbræðslu („bræðsluna“) Íslenska Álfélagsins hf. („ISALs“) í Straumsvík, gera ríkisstjórnin og Alusuisse (sameiginlega, „aðilarnir“) hér með eftirfarandi samkomulag:

1. Í samræmi við málsgrein 2.1 (b) í bráðabirgðasamningnum hafa aðilarnir tekið upp samningaviðræður um endurskoðun á ákvæðum aðalsamnings þeirra á milli dags. 28. mars 1966 með síðari breytingum („aðalsamnings“) varðandi ákvörðun á framleiðslugjaldi ISALs. Aðilarnir munu halda þessum samningaviðræðum áfram og leitast við að ljúka umræddri endurskoðun eigi síðar en hinn 1. júní 1985.
2. Í samræmi við málsgrein 2.1 (c) og málsgrein 3.2 í bráðabirgðasamningnum, þar sem fjallað er um stækkun bræðslunnar svo fljótt sem við verður komið um 80 megawatta málraun, sem svarar um það bil 40 000 tonna ársafkastagetu, mun ríkisstjórnin afhenda Alusuisse bréf þar sem tilgreind verði fyrirhuguð kjör og skilmálar varðandi afhendingu á raforku frá Landsvirkjun til þeirrar stækkunar. Alusuisse mun skjótlega svara með því að staðfesta við ríkisstjórnina, hvort það telji kjör þessi og skilmála viðskiptalega raunhæfa, og í því tilviki munu aðilarnir taka upp aðgerðir til að leita að þriðja aðila, sem þeir geti báðir felld sig við, er hafi áhuga á að taka þátt í þessari stækkun með Alusuisse.
3. Eigi síðar en hinn 1. janúar 1985 mun Alusuisse hefjast handa um forathugun á hagkvæmni þess að koma upp rafskautaverksmiðju við bræðsluna sjálfa, í samræmi við málsgrein 2.4 í bráðabirgðasamningnum.
4. Með vísan til málsgreinar 2.1 (d) í bráðabirgðasamningnum staðfestist að Alusuisse mun, hvenær sem ríkisstjórnin óskar þess á gildistíma bráðabirgðasamningsins, halda áfram samningaviðræðum um heimild til handa ríkisstjórninni um að gerast hluthafi í ISAL, sjálfstætt eða í sambandi við samningaviðræður við þriðja aðila eins og um ræðir í 2. lið hér að framan, og mun þegar þess er óskað skriflega afhenda ríkisstjórninni bréflégt tilboð um þessa heimild, er gildi um afmarkaðan tíma.
5. Bráðabirgðasamningurinn verður áfram í gildi samkvæmt ákvæðum sínum.

ÞESSU TIL STAÐFESTU er samkomulag þetta undirritað af hálfu ríkisstjórnarinnar og Alusuisse þann dag er í upphafi greinir.

SWISS ALUMINIUM LTD.
Dr. Bruno F. Sorato (sign.)
Dr. Dietrich N. Ernst (sign.)

RÍKISSTJÓRN ÍSLANDS
Sverrir Hermannsson (sign.)